

BU SAYIMIZDA

"Akademik Zərifə Əliyeva" gəmi-bərəsində genişmiqyaslı təlim keçirilib

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) "Akademik Zərifə Əliyeva" gəmi-bərəsində Dənizdə Üzən Təhlükəsizliyi Xidməti və üçüncü tərəfdən genişmiqyaslı təlim keçirilib.

Təlim 3 - ümumi gəmi heyəcanı, yangınla mübarizə və gəmini tərk etmə istiqaməti üzrə aparılıb.

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin qlobal miqyaslı təşəbbüsləri ilə Azərbaycan regionun mərkəzi qovşağına çevrilib

Mövcud nəqliyyat-tranzit imkanları ölkəmizə iqtisadi dividendlər qazandırır

Əlverişli coğrafi mövqeyindən yararlanaraq mühüm nəqliyyat-tranzit qovşaqlarından birinə çevrilən Azərbaycan Cənubi Qafqazın geoiqtisadi, logistik mərkəzi kimi tanınır. İpək yolu üzərində geniş iqtisadi zolağın yaradılmasının fəal dəstəkləyici olan ölkəmiz müxtəlif istiqamətlərə tranzit daşımalarının səmərəli təşkilinə etibarlı təminat verir.

Səh. 3

İsaq Xankişiyev

1984-cü il yanvarın 30-da Lənkəranın Nərimanabad qəsəbəsində dünyaya göz açıb. 2001-ci ildə Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının "Gəmiqayırma və gəmi təmiri" ixtisasına qəbul olub. 2005-ci ildə bakalavriat səviyyəsini bitirib. 2007-2009-cu illərdə "Gəmiqayırma və dəniz texnikası" ixtisası üzrə magistratura pilləsində təhsil alıb və 2013-cü ildən doktoranturada təhsilini davam etdirib.

"Ən yaxşı müəllim"

Səh. 4

"General Əliqası Şıxlinski" kran gəmisini təmir olunub

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) Xəzər Dəniz Neft Donanmasının balansında olan və Xəzər dənizində ən nəhəng gəmilərdən biri sayılan "General Əliqası Şıxlinski" kran gəmisinin gövdə hissəsi əsaslı təmir edilib.

Səh. 5

ASCO-nun Təlim-Tədris Mərkəzinin keçirdiyi təlimdə nüfuzlu xarici şirkətlərin əməkdaşları iştirak ediblər

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının tərkibində fəaliyyət göstərən Təlim-Tədris Mərkəzində "Total", "Saipem", "BP" şirkətlərinin müxtəlif ölkələrdən olan nümayəndələrinin iştirakı ilə əsas təhlükəsizlik təlimi keçirilib.

Səh. 6

"Xəzər" Yelkənli Qayıqlar İdman Klubu və "Red Bull"-un dəstəyi ilə kiyevli kaysürfinqinin arzusu gerçəkləşib

Əslən Kiyevdən olan Roman Bondarets Xəzər dənizində kaytla səfərə çıxdı.

Səh. 8

Həyatının mənasını xalqına və dövlətinə xidmətdə görən Ulu Öndər

Azərbaycan xalqının taleyində böyük əhəmiyyətə malik əl günlər var ki, həmin vaxtlarda onun gələcək həyatını müəyyənləşdirən mühüm başlanğıcların əsası qoyulub.

Belə günlərdən biri də oktyabrın 3-nə təsadüf edir. Həmin gün xalqımız özünün gələcək taleyini, müqəddəratını həll edən seçim etdi. 1993-cü il oktyabrın 3-də ölkəmizdə keçirilən prezident seçkilərində Heydər Əliyev xalqımızın böyük əksəriyyətinin etimadını qazandı. Ulu Öndər 98,84 faiz səsle Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Bu, Azərbaycan xalqı üçün mühüm tarixi hadisə, müstəqil Azərbaycan dövləti üçün isə qurtuluş gedən yolun ilk pilləsi idi.

Heydər Əliyevin seçkilərdə bu cür böyük üstünlüklə qələbə qazanması qədrbilən xalqımızın Ulu Öndərə, onun möhkəm siyasəti iradəsinə və yüksək nüfuzuna, idarəçilik istedadına olan dərin inamından qaynaqlanırdı. Azərbaycan xalqı bildirdi ki, bu ağır və böhranlı dövrdə ölkəyə sahib çıxacaq Heydər Əliyev kimi liderə ehtiyacı var.

Hələ 1969-1982-ci illərdə - Heydər Əliyevin birinci dəfə hakimiyyətdə olduğu müddətdə Azərbaycan üçün gördüyü misilsiz işlər xalqımız tərəfindən unudulmamışdır. Eyni zamanda, 1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsinin ertəsi günü Heydər Əliyevin Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrkən xalqımıza başsağlığı verməsi, onunla birgə olduğunu bəyan etməsi dahi liderə olan inamı daha da artırmışdı.

Həyatının mənasını xalqına və dövlətinə xidmətdə görən Ulu Öndərin müstəqil gənc respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrdə gördüyü əvəzsiz işlər Azərbaycanı çox qısa müddətdə beynəlxalq arenada böyük nüfuz və söz sahibinə malik bir ölkəyə çevirdi. O vaxt ölkəmiz dövlət müstəqilliyini yenidən bərpa etmişdi, Azərbaycan Ermənistanla müharibə şəraitində idi. Bu risk doğuran amillər böyük dövlətləri və şirkətləri Azərbaycana sərmayə yatırmaqda ehtiyatla

davranmağa vadar edirdi. Ulu Öndərin beynəlxalq arenadakı şəxsi nüfuzu təəssüflərlə son qoydu: 1994-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycanın ən yeni tarixində dönüş nöqtəsi olan neft müqavilələri imzalandı. Sonradan "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan bu Sazış ölkəmizin gələcək inkişafına və təhlükəsizliyinə etibarlı zəmin yaratdı, dünya xəritəsindəki mövqeyini möhkəmləndirdi. Azərbaycan artıq bütün dünyada neft ölkəsi olaraq tanınmağa başladı.

Azərbaycanın inkişafının sonrakı mərhələləri göstərir ki, ölkəmizi dünyanın vacib aktorları sırasına Heydər Əliyevin şəxsi nüfuzu sayəsində qazandıran uğurlar çıxarıb.

Heydər Əliyev yaxşı bildirdi ki, güclü, nizam-intizamlı ordu yaratmadan Ermənistanın torpaqlarımıza təəcüzlüyün qarşısını almaq mümkün olmayacaq. Odur ki, hakimiyyətə qayıdırdınsa darhal sonra bu məsələyə əsas prioritet kimi yanaşmağa, böyük diqqət ayırmağa başladı. Prezident Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabrın 10-da andiçmə mərasimindəki çıxışında bu barədə danışıraq deyirdi: "Azərbaycan Respublikası bir müstəqil dövlət kimi özünü mü-

dafiə etməyə qadir orduya malik olmalıdır. Təəssüf ki, müstəqillik əldə edildikdən sonra keçən dövrdə bu sahədə az iş görülmüştür. Lazım gələrsə, sülh yolunda addımlarımız nəticə verməzsə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün, respublikanı müdafiə etmək üçün qüdrətli bir ordunun yaradılması bizim əsas vəzifəmizdir".

Prezident Heydər Əliyev nitqində qətiyyətlə bəyan etdi ki, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayacaq. Azərbaycan xalqı öz qamatını düzəldəcək, ayağa qalxacaq, gücünü birləşdirəcək, müasir ordusunu yaradacaq və müstəqil dövlətini, öz ərazisini bundan sonra göz bəbəyi kimi qoruyacaq.

Bir müddət sonra Ermənistan-Azərbaycan münasibətində atəşəsin əldə edilməsi ordu quruculuğunda köklü islahatların aparılması üçün əlverişli imkan yaratdı. Çox keçmədən ölkəmizdə ordu quruculuğu sahəsində ciddi addımlar atıldı. Vahid komandanlığa tabe olan nizami ordu yaradıldı, Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki bazası gücləndirildi, ordumuz müasir silah və sursatla təmin olundu. Ötən ilin aprelinde silahlı qüvvələrin təmas xəttində baş

verən sülh müqaviləsi, əsaslı Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş ordu quruculuğu siyasəti düzgün və məharətlə həyata keçirilib. Bütün komponentlərdə üstün olan Silahlı Qüvvələrimiz düşmən təxribatının qarşısını qətiyyətlə aldı və dünyaya Azərbaycan Ordusunun qüdrətini nümayiş etdirdi.

Ümummilləti Liderin qarşıya qoyduğu ümdə vəzifələrdən biri də milli dövlət quruculuğunu həyata keçirmək idi və bu məsələ də qısa zaman kəsiyində həllini tapdı. Azərbaycan xaosdan, anarxiyadan, hərə-mərclikdən, özbaşınalıqdan, parçalanma təhlükəsindən qurtuldu, sabitliyə, əmin-amanlığa qovuşdu. Ölkəmizdə demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət quruldu. Təsədüfi deyil ki, 1993-cü il Azərbaycanın tarixində böyük hadisə oldu. Bu gün öz tarixi və milli ənənələrindən bəhrələndən, dünya demokratiyası təcrübəsinə, ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanan Azərbaycan dövləti tam təşəkkül tapıb və uğurla fəaliyyət göstərir. Ən əsası isə xalq və dövlət arasında sarsılmaz birlik mövcuddur.

Ulu öndər Heydər Əliyev zamanın çağırışına cavab verən, zamanı qabaqlayan dahi şəxsiyyət idi. Onun fəaliyyəti sabahı ünvanlanan fəaliyyət idi. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının yaddaşında qurucu və xilaskar dövlət xadimi, ümummilləti lider və xalq məhəbbətini qazanan ulu öndər kimi qalib. Xalqımızın tarixi taleyində, mədəni, siyasi və ictimai həyatında, dövlət quruculuğunda onun qədər misilsiz xidmətlər göstərmiş ikinci dövlət başçısı və siyasi lider tapmaq mümkün deyil.

Ümummilləti lider Heydər Əliyev təkcə Azərbaycan deyil, həm də dünyanın nadir və bənərsiz şəxsiyyətlərindən biridir. Onun əziz xatirəsi hər bir azərbaycanlının, hər bir soydaşımızın qəlbində əbədi yaşayır və yaşayacaq.

Rafael Hüseynov: "Avropa Şurası ailəsində terrorizmin yanında olan dövlətin varlığını unutmayın"

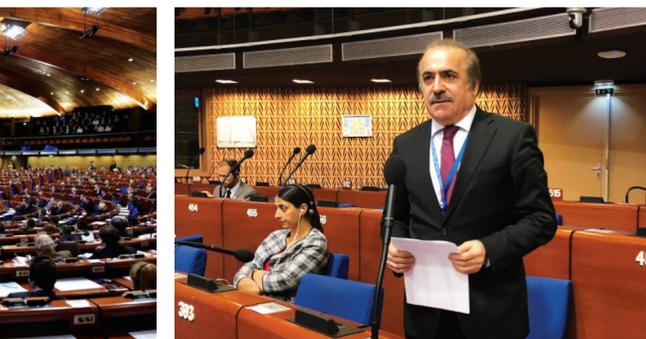
Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (ASPA) payız sessiyasında ən böyük maraq doğuran məruzələrdən biri "Terrorizm qurbanlarının müdafiəsi və dəstəklənməsi" mövzusunda hazırlanmış hesabat oldu. Gərgin keçən həmin müzakirələrə qatılan Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü Rafael Hüseynov terror faciələrini hər kəsin lənətlədiyini, amma bu dərdin bütün dəhşətini ilk növbədə onu taleyində yaşayanların olduğunu dedi: "Terrorun necə dəhşət olduğunu təbii ki, hər kəs bilir. Bu gün dünyanın və bəşəriyyətin üzəüzə qaldığı ən böyük bəlalardan olan terror və terrorçuluq, əlbəttə, hər kəs lənətləyir. Lakin aydın məsələdir ki, terror faciəsini bilavasitə yaşamış insanlar və ondan əziyyət çəkənlərdə davam edən bu məzəlin kədərini ikiqat artıq anlayırlar".

Azərbaycanın Ermənistan və ona bağlı terror təşkilatları tərəfindən terrora məruz qaldığından bəhs edən deputat həmin müddişiş şəkəbə haqda Parlament Assambleyası üzvlərini ətrafı məlumatlandırır: "Terror hədəfinə çevrilmiş bir insanı da, bir neçə nəfəri də mütləq müdafiə etmək, dəstəkləmək, onlara qayğı göstərmək lazımdır. Lakin terrora məruz qalan bütün bir xalq, bütün bir ölkədirsə, onu qorumaq və dəstəkləmək üçün söyləyir daha mütləq, daha sistemli, daha miqyaslı olmalıdır. Azərbaycan sadəcə ayrı-ayrı fərdlərin, yaxud qruplaşmaların deyil, bütün dövlətin tərəfdarı genişmiqyaslı və onillərlə davam edən müddişiş terrorun hədəfi və qurbanı kimi bu ağırlı mövzunu qəlbinə çox yaxın tutur. Dünyada məşhur olan erməni terror şəbəkəsinin "ASALA", "Haydut", "Hıncıq" kimi köhnə qaniçən birləşmələrinin sırası-

na 1980-90-cı illərdə Fransada, İsveçrədə, Rusiyada və digər ölkələrdə yaradılaraq sayısız qanlı cinayətlər törətmiş "9 iyun qrupu", "İntiharçılar eskadronu", "Erməni birliyi", "Erməni azadlıq hərəkatı", "İsveçrə qrupu", "Geqaron", "Apostol" və digərləri əlavə edilib".

Ermənistanı terrorçu dövlət adlandıran Rafael Hüseynov bunu konkret və danılmaz faktlarla açıb göstərib: "Avropa Şurasının üzvü olan Ermənistanın terrorizmi dövlət siyasətinin tərkib hissəsinə çevirdiyinin sübutları göz önündədir. Qərbi Avropada "ASALA inqilabi hərəkatı" adlı terror qruplaşmasının rəhbəri, bütün başqa qəddar cinayətlərindən savayı 1983-cü ildə Orli hava limanında törətdiyi, müxtəlif ölkələrin vətəndaşı olan 8 nəfərin ölümü, 60 nəfərin yaralanması ilə nəticələnən terror aktına görə Fransa hökuməti tərəfindən məhkum edilmiş Monte Melkonyan rəsmən Ermənistanın Milli Qəhrəmanı elan edilmiş, Yerevanda abidəsi və adına küçə vardır. Yaxud Fransada, Macarıstanda, Azərbaycanda on-

larcə insanın ölümü ilə nəticələnmiş silsilə terror aktları törətmiş Vazgen Sislyan da Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Koçaryan tərəfindən qəhrəman elan edilmişdir. Parisdə törətdiyi, fransız vətəndaşların da həlak olduğu dəhşətli terror aktına görə Fransa məhkəməsi tərəfindən ömürlük həbs cəzasına məhkum edilmiş Varujan Karapetyan Ermənistan dövləti tərəfindən qəhrəman adına layiq görülmüşdür. Nasist Qarəgin Nijdeyə Yerevanda Ermənistan dövləti tərəfindən abidə qoyulması da bu dövlətin terrorizmlə birgə olması, məhz terrorçuların əsl qəhrəmanlar deyər qəbul etməsi və dəstəklənməsi ayarı sübut deyilmi?"

Xocalıda ermənilərin törətdiyi vəhşilikləri dünyanın ən dəhşətli soyqırımlarından adlandırılan Rafael Hüseynovun bu faciənin də əsas müəllifinin Ermənistanın dövlət rəhbəri olduğunu vurğulayıb: "Dəhşətləri etibarlı ikinci Holokost adlandırılan Xocalı qırğını dünyanın bir çox dövlətləri və bir sıra ölkələrin parlamentləri rəsmən soyqırımı aktı kimi tanıyırlar. Ermənistanın

iki sabiq prezidentinin bu soyqırımın bilavasitə iştirakçısı olması, xarici matbuata verdikləri müsahibələrdə bununla fəxr etdiklərini açıqca bəyan etmələri bu dövlətin terrorla nəfəs almasına ən ayarı göstərici deyilmi?"

Bu qəbil məruzələrin həm də bütün üzv ölkələrə bir çağırış olduğunu söyləyən Rafael Hüseynov, eyni zamanda, xəbərdar edib ki, Avropa Şurası ailəsində terrorçu dövlətin olduğunu unutmayın: "Əlbəttə ki, son dərcə nəciyyə güdən bu məruzəni biz təqdir edirik və tam dəstəkləyirik. Bu məruzə sadəcə ciddi bir problemlə bağlı hazırlanmış əhatəli hesabat-araşdırma deyil. Hamımız bu həyəcanlı və narahat səs eşidək, nəticələr çıxaraq, daha artıq hamıray olaq. Amma bunu da unutmayaq ki, bizimlə eyni ailənin üzvü olanların arasında terrorizmin yanında olan dövlət də var".

Şahla Ağalarova

“Akademik Zərifə Əliyeva” gəmi-bərəsində genişmiqyaslı təlim keçirilib

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin (ASCO) “Akademik Zərifə Əliyeva” gəmi-bərəsində Dənizdə Üzən Təhlükəsizlik Xidməti və üçüncü tərəf audit xidməti tərəfindən genişmiqyaslı təlim keçirilib.

Təlim 3 – ümumi gəmi heyəcanı, yangınla mübarizə və gəmini tərk etmə istiqamətində aparılıb. Qeyd edək ki, ASCO-nun həm Dəniz Nəqliyyatı Donanmasına, həm də İxtisaslaşdırılmış Donanmasına aid gəmilərdə bu cür təlimlər mütləq keçirilir. Təlimlər nəticəsində heyətin baş verə biləcək hadisələrə hazırlığı artırılır. Bu da, yüklərin və sərnişinlərin təhlükəsiz daşınmasını, əməliyyatların təhlükəsizlik qaydalarına uyğun icra edilməsini şərtləndirir. Bütün bunlar isə, ASCO-nun imicini yüksəltməsinə, regionda daha etibarlı bir şirkətə çevrilməsinə gətirib çıxarıb.

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Baş katibi xoşməramlı dəniz səfirlərinin həyata keçirdikləri tədbirləri müsbət qiymətləndirib

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Londonda yerləşən baş qarargahında “Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının xoşməramlı dəniz səfirləri” üçün görüş keçirilib. Baş qarargahda, həmçinin “Dünya Dənizçilik Günü” də qeyd olunub.

Dövlət Dəniz Agentliyinin məlumatına görə, dənizçi peşəsinin təbliği və dənizçilik sahəsi haqqında məlumatın artırılması istiqamətində xoşməramlı dəniz səfirlərinin işini yüksək qiymətləndirən Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Baş katibi Kitak Lim dəniz səfirlərinin ölkələrində həyata keçirdikləri tədbirləri müsbət qiymətləndirdiyini söyləyib.

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının xoşməramlı dəniz səfirlərinin və müxtəlif ölkələrin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə xoşməramlı dəniz səfirlərinin dənizçilik sahəsinə verdiyi töhfələrdən bəhs edilməklə yanaşı, son dövrdə aktual məsələlərdən biri hesab olunan qadınların dənizçilik sahəsində rolu və tutduqları mövqe barədə ətraflı müzakirələr aparılıb.

Görüşdə xoşməramlı dəniz səfirlərinin effektiv kommunikasiya planları, sosial təşəbbüslər, dəniz nəqliyyatı sahəsində təlimlərin keçirilməsindən söz açılıb. Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının əsas fəaliyyətinin ətrafı əks etdirilməsi məqsədilə yol xəritəsinin formalaşdırılması üçün təlimat və mexanizmlərin işlənilməsi haqqında məlumat verilib.

Təlim dənizçilik sektorunda bərabərlik və inklüzivlik, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərində gənc bərabərliyi, bu sahədə maneələrin aradan qaldırılması və işçi qüvvəsi balansının qorunması məqsədilə qadınlar arasında dənizçilik peşəsinin təbliği istiqamətində aparılan geniş müzakirələr çərçivəsində olub.

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının xoşməramlı dəniz səfiri, Dövlət

Dəniz Agentliyinin Hüquq, kadr və beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Fərhad Məmmədov Azərbaycanda dənizçilik sahəsində həyata keçirilən tədbirlər haqqında, o cümlədən gündəmdə olan əhəmiyyətli məsələlər, xüsusilə qüvvəyə minmiş yeni dəyişikliklər, eləcə də bu sahədə maraqlı doğuran sualların cavablandırılması və tövsiyələrin verilməsi məqsədilə tələbələrə görüşlərin keçirilməsi ilə bağlı məlumat verib.

O, gənc kadrların dənizçilik sahəsində iş təcrübəsinin artırılması və onlar arasında bu sahəyə maraqlı təşviq edilməsi məqsədilə tələbələr üçün Dövlət Dəniz Agentliyində təcrübə keçmə imkanlarının yaradılğına qeyd edib.

F.Məmmədovun sözlərinə görə, “Beynəlxalq Qadınlar Günü” münasibətilə dənizçilik sektorunda gənc bərabərliyin necə idarə olunması mövzusunda dənizçilik sahəsində çalışan işçi və tələbələr iştirakı ilə təlim keçirilib. Təlim dənizçilik sektorunda bərabərlik və inklüzivlik, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərində gənc bərabərliyi, bu sahədə maneələrin aradan qaldırılması və işçi qüvvəsi balansının qorunması məqsədilə qadınlar arasında dənizçilik peşəsinin təbliği istiqamətində aparılan geniş müzakirələr çərçivəsində olub.

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının baş qarargahında “Dənizçilik cəmiyyəti”

yətində qadınların səlahiyyətəndirilməsi” mövzusunda həsr olunmuş “Dünya Dənizçilik Günü 2019” adlı tədbir də keçirilib. Xatırladaq ki, “Dünya Dənizçilik Günü” Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən rəsmən elan olunan dənizçilik sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin və xüsusilə Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının işinin əhəmiyyətini vurğulamaq məqsədilə hər il bir mövzuya həsr olunmaqla qeyd edilir.

Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Baş katibi Kitak Lim qeyd edib ki, öz dövlətlərə dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olumasında köməklik göstərilməsi Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının əsas strateji istiqamətlərindən biridir. Qadınların dənizçilik sektorunda rolunu xüsusilə vurğulayan K.Limin fikrincə, göstərilən sayılardan əlavə, inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün uzunmüddətli və davamlı olacaq.

Baş katib dənizçilik sahəsində qadınların güclənməsi və davamlı

olaraq köhnəmiş anlayışlarla mübarizə aparılması, müxtəlifliyin bəzəməsi, liderlik və kommersiya fəaliyyətində əhəmiyyətli olmasından söz açib. Bildirib ki, dənizçilik sahəsində gənc bərabərliyin rəhbər tutulması Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının dəstəyi ilə inkişafa nail olmaq üçün qadınların əməyindən bərabər şəkildə istifadə edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Tədbirdə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə dənizçilik sahəsində çalışan qadınlar üçün ixtisaslaşmış texniki təlimlərdən istifadənin asanlaşdırılması, qadınlar üçün dənizçilik sahəsində fəaliyyət göstərən qurumlarla və təlim mərkəzlərində iş imkanlarının təmin edilməsi məqsədilə münasib mühitin formalaşdırılması, eləcə də inkişaf etməkdə olan ölkələrdə dənizçilik sahəsində çalışan şəxslər qadınların dənizçilik assosiasiyalarının yaradılmasına köməklik göstərilməsi diqqətə çatdırılıb.

ASCO-nun Təlim-Tədris Mərkəzi Azərbaycanda “DP Induction” və “DP Simulator” təlimlərinin keçirilməsinə səlahiyyəti olan yeganə təşkilatdır

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin (ASCO) Təlim-Tədris Mərkəzinin direktoru Emil Manafov Böyük Britaniyanın nüfuzlu “The Nautical Institute” təşkilatının təşkil etdiyi konfransda iştirak edib.

Niderland Krallığının Rotterdam şəhərində keçirilən konfrans Dinamik Mövqe Saxlama üzrə təlimlərə həsr olub.

23-24 sentyabr tarixlərində

də baş tutan tədbirdə təlimlərin təşkili zamanı yeni metodların tətbiqindən danışılıb, tədris proqramları, təlim prosesində ortaya çıxan problemlər müzakirə olunub.

Konfransda dənizçilik sahəsində fəaliyyət göstərən təcrübəli mütəxəssislər çıxış edərək mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər. Həmçinin, burada təcrübə mübadiləsi aparmaq üçün də yaxşı imkan olub. Qeyd edək ki, 2017-ci ildə

“The Nautical Institute” təşkilatı ASCO-nun Təlim-Tədris Mərkəzinin Dinamik Mövqe Saxlama Simulyatoruna sertifikat verilib. Bu sertifikat “DP Induction” və “DP Simulator” təlimlərinin keçirilməsinə şərait yaradır. Hazırda Təlim-Tədris Mərkəzi dünyada “DP Induction” və “DP Simulator” təlimlərinin keçirilməsinə səlahiyyəti olan 89 mərkəzdən biri, Azərbaycanda isə yeganə təşkilatdır.

Dənizçilər ahl həmkarlarının qədrini bilirlər

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-də (ASCO) veteran əməkdaşlar daim xüsusi hörmətə xatırlanıb, mütəmadi onlara baş çəkilir. Dənizçilər Beynəlxalq Ahillar Günü ərzində də qocaman həmkarlarını ziyarət etməyi unutmudular.

Xəzər Dəniz Neft Donanmasının təmsilçiləri ömrünün 45 ilini dənizçiliyə həsr etmiş 68 yaşlı baş mexanik Etimad

Mahmudovu evində ziyarət ediblər.

Daha bir dənizçi ailəsinin - Boris Fyodoroviç Kasimov və onun həyat yoldaşı Taisya Kasimovanın qatısını isə Dəniz Nəqliyyatı Donanmasının əməkdaşları dəyərək, onlara sürpriz ediblər.

Görüşlərdə Etimad Mahmudovun, Boris Kasimovun, eləcə də Taisya Kasimovanın həyatlarının böyük hissəsini dənizçiliyə həsr etdikləri vur-

ğulanıb, onların xidmətləri xatırlanıb, məhsuldar fəaliyyətlərinin gənc nəsəyə örnək olduğu bildirilib. Bundan başqa, çox sayda dənizçinin taleyində önəmli rol oynamış digər peşəkarlar da yada salınıb.

Qocaman dənizçilər diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər. Onlar həmkarlarının qədrini biləcəklərini və yaşlı dənizçilərin evində ziyarət olunması ənənəsinin xoş olduğunu xüsusi qeyd ediblər.

Yeni liman yükötürmə qabiliyyəti 60 min tona qədər olan gəmiləri qəbul edə biləcək

Oktyabrın 1-də Gürcüstanın Qara dəniz sahilində yerləşən Poti şəhərində (Samegrelo-Zemo Svaneti regionu) yeni limanın inşasına start verilib.

Yeni terminal il ərzində 2,5 milyon tondan çox yük qəbul edəcək.

Yeni limanın təməlləşmə mərasimində Gürcüstanın İqtisadiyyat və Davamlı İnkişaf naziri Natı Turmava, Regional İnkişaf və İnfrastruktur naziri Maya Tskitşvili və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Bildirilib ki, bu ilin may ayında Potidə yeni limanın inşası ilə bağlı OPIC və “Pace Georgia” şirkətləri arasında müqavilə imzalanıb. Ümumi

dəyəri 120 milyon ABŞ dolları olan layihənin icrasının birinci mərhələsində 93 milyon dollar xərclənəcək ki, bunun da 50 milyon dollarını OPIC şirkəti ödəyəcək.

Məlumat üçün qeyd edək ki, 25 hektar ərazini əhatə edəcək limanın dərinliyi 13 metr olacaq və obyekt yükötürmə qabiliyyəti 60 min tona qədər olan gəmiləri qəbul edə biləcək. Limanın yük dövriyyəsinin 5 milyon tona qədər

artırılması və burada 500-ə yaxın iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulub.

N.Turmava çıxışı zamanı deyib ki, Gürcüstan ərazisində tranzit yüklərin daşınmasının həcminin artırılması hökumətin prioritetlərindən biridir. Gürcüstan hökuməti bu istiqamətdə investisiyaların həcmini əhəmiyyətli dərəcədə artırmağı planlaşdırır.

Bildirilib ki, bu limanın tikintisi Böyük İpək yolunun, “Şərqi-Qərbi” avtomagistralının, damir yolunun, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun modernləşdirilməsi üçün geniş imkanlar açacaq.

Xatayi Əzizov

Son illər mürəkkəb və gərgin olan dünya iqtisadiyyatının inkişafında tarixi İpək Yolunun bərpasının əhəmiyyətli dünyanın bir sıra akademik dairələrində geniş müzakirə mövzusu olaraq qalmaqdadır.

Bu barədə Koreya Milli Tədqiqatlar Akademiyasının məzunu, beynəlxalq münasibətlər üzrə elmlər doktoru Vaqif Cəfərovun böyük İpək Yolunun bərpası ilə bağlı global güclərin və region ölkələrinin təşəbbüsləri ilə həyata keçirilən irimiqyaslı layihələrə, o cümlədən geosiyasi əhəmiyyətə malik bu beynəlxalq nəqliyyat qovşağının formalaşmasına təsir edən geosiyasi və iqtisadi amillərə dair Koreyanın tanınmış Avrasiya Türkoloji Araşdırmalar İnstitutu və Orta Asiya və Qafqaz Araşdırmalar Mərkəzinin yay nəşrlərində ingilis və Koreya dillərində dərc olunan məqaləsində məlumat verilir.

Üç hissədən ibarət olan məqalənin birinci hissəsində Sovet İttifaqının süqutundan sonra tarixboyu Avropa və Asiya qitələri arasında iqtisadi, mədəni əməkdaşlıq şəbəkəsi rolunu oynayan böyük İpək Yolunun dünyanın global güclərinin strateji konsepsiyalarına (Avropa İttifaqının TRACECA, Rusiyanın Avrasiya İqtisadi Əməkdaşlıq İttifaqı, Çinin Bir kəmə, bir yol və ABŞ-ın Yeni İpək Yolu) uyğun olaraq yenidən bərpasını zəruri edən amillərdən bəhs edilir. Belə ki, son yarım əsrdə Asiyanın dünya iqtisadiyyatında artan çəkisi, xüsusilə Çin, Yaponiya, Koreya, Sinqapur, Vyetnam,

Tarixi İpək Yolunun bərpasında orta güc dövlətlərinin rolu əhəmiyyətlidir

Malayziya kimi bir sıra Şərqi Asiya ölkələrinin sürətli iqtisadi inkişafının nəticəsi olaraq karbohidrogen ehtiyatlarına yüksələn tələbatı, eləcə də alıcılıq və yüksək ödəmə qabiliyyəti olan Avropa İttifaqı ölkələri ilə ilbəl artmaqda olan ticarət dövriyyəsi beynəlxalq enerji, logistika və ticarət şəbəkəsini özündə birləşdirən İpək Yolunun bərpasını zəruri edən vacib amillərdən hesab edilir. Digər tərəfdən, Avropa və Asiyanın inkişaf etmiş ölkələrinin əsas enerji təchizatçısı olan Yaxın Şərqi qitəsinin gərginləşməsi, qitələrarası yükdaşımalarda Şərqi Çin dənizi, Körfəz və Süveyş kanalı kimi əsas nəqliyyat qovşaqlarında qeyri-sabitliyin davam etməsi zəngin karbohidrogen ehtiyatlarına və beynəlxalq tranzit potensialına malik olan Qafqaz və Orta Asiya regionuna geosiyasi və iqtisadi maraqların artmasına səbəb olduğu bildirilir.

Bu xüsusda, Britaniya coğrafiyaşünası Halford Mackinderin “Qitənin ürəyi” adlı geosiyasi konsepsiyasına istinad edilərək üzarından 100 il keçməsinə baxmayaraq, Avrasiya qitəsinin mərkəzində və tarixi İpək Yolunun üzərində yerləşən Qafqaz və Orta Asiya coğrafiyasının bu

gün də global diplomatiyanın əsas diqqət mərkəzində olduğu qeyd edilir. Belə ki, “soyuq müharibə” bitdikdən sonra İpək Yolunun yenidən bərpası istiqamətində Avropa İttifaqı, Rusiya, Çin və ABŞ kimi global güclər tərəfindən irəliləyən təşəbbüslərin regionda ciddi iqtisadi rəqabətə təkan verməklə bərabər, geosiyasi maraqların kəsişməsinə səbəb olduğu şərh edilir. Məqalədə global güclər arasında mövcud olan məhız bu rəqabətə region ölkələrinin iqtisadi inteqrasiya prosesinə və sosial iqtisadi həyatına müsbət təsir göstərdiyi qeyd edilmişdir. Digər tərəfdən, global dövlətlərin bir çox hallarda üst-üstə düşməyən maraqlarının region ölkələrini mürəkkəb geosiyasi qarşıdurmanın hədəfinə çevirdiyi, eyni

zamanda, Avrasiya coğrafiyasında gedən iqtisadi inteqrasiya prosesinin zəifləməsinə təsir etdiyi bildirilir.

Məqalənin ikinci hissəsində beynəlxalq İpək Yolunu üzərində yerləşən türk-dillil dövlətlərin təşəbbüsü ilə reallaşmaqda olan enerji, nəqliyyat və infrastruktur layihələri barədə məlumatlar geniş yer verilir. Məqalədə Sovet İttifaqının süqutundan sonra milli iqtisadiyyatlarını saxlamadılar nəqliyyat potensialını və tranzit imkanlarını artırıb, eləcə də rəqabət qabiliyyətini yüksəldərək global güclərin maraqları arasında tarazlığa və strateji müstəqilliyə nail olmağa çalışan region ölkələrinin bir sıra irimiqyaslı infrastruktur layihələr həyata keçirməkdə olduğu qeyd edilir. Bununla bərabər, ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq çərçivəsində İpək Yolunun bərpası ilə bağlı enerji, logistika və nəqliyyat sahələrində müəyyən uğurların əldə olunmasına baxmayaraq, regionda hələ də həllini tapmamış təhlükəsizlik çağırışları, münasiblər və İpək Yolu təşəbbüsləri arasında vahid koordinasiya siyasətinin formalaşmaması, eləcə də kövrək iqtisadi sistemlərin mövcud olması bütövlükdə regionda

gedən inteqrasiya prosesini ləngidən və nisbətən investisiya fəallığını zəiflədən vacib amillərdən hesab edilir.

Məqalənin sonuncu hissəsində tarixi İpək Yolunun bərpası istiqamətində ortaya çıxan çətinliklərin aradan qaldırılması sahələrində bəhs edilərək beynəlxalq münasibətlər sisteminin yeni arxitekturasında fəal iştirak edən orta güc dövlətlərinin roluna xüsusi diqqət yetirilir. Son yarım əsrdə sürətli iqtisadi inkişaf nəticəsində siyasi, iqtisadi, hərbi, texnoloji sahələrdə qabaqcıl ölkələrə bir sırada yer alan orta güc dövlətləri müasir dünyanın qarşılaşdığı bir sıra global və ya regional problemlərin həllində daha çox fəallıq və təşəbbüskarlıq nümayiş etdirirdi şərh olunur. Belə ki, iyerarxiya nizamına malik olan beynəlxalq münasibətlər sisteminin horizontal nişanlanması doğru dəyişdiyi bir dövrdə bu kimi problemlərin nizamlanmasında global güc dövlətlərlə müqayisədə daha çəvik və iddialı görünən orta güc dövlətlərinin geniş diplomatik imkanlara malik olduğu qeyd edilir. Bu xüsusda, regionda geosiyasi maraqları ilə seçilməyən Cənubi Koreya, Yaponiya, Avstraliya, Kanada və sair kimi orta güc dövlətlərinin mövcud rəqabət mühitində İpək Yolu layihələrində iştirakı global güclər arasında strateji balansın əldə olunması, ümumilikdə regionda gedən inteqrasiya prosesinin, həmçinin investisiya fəallığının artırılması baxımından əhəmiyyətli olduğu bildirilir.

Bu kimi amillərə istinad olunaraq,

global dövlətlərin və region ölkələrinin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən investisiya layihələrinə orta güc dövlətlərinin cəlb olunmasının yalnız tərəflər arasında səmərəli iqtisadi rəqabətin təşviq edilməsi nöqtəyi-nəzərdən deyil, eyni zamanda, İpək Yolu üzərində gedən geosiyasi çəkişmədə siyasi, iqtisadi tarazlığın təmin edilməsi baxımından da faydalı olduğu bildirilir. Buna misal olaraq, 50 illik qısa tarixi dövrdə bilik tutumlu iqtisadi inkişafa və qabaqcıl texnologiyalara malik olan Cənubi Koreyanın son illər üzvi olduğu G-20, Nüvə Təhlükəsizliyi, MİKTA, ASEAN+3, ASEAN+KR kimi bir sıra beynəlxalq və regional təşkilatların zirvə toplantılarında e sahibliyi etməsi və eyni zamanda, beynəlxalq xarakterli siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik çağırışlarının həlli ilə bağlı nümayiş etdirdiyi təşəbbüskarlıq sayəsində beynəlxalq münasibətlər sisteminin fəal üzvlərindən birinə çevrildiyi qeyd edilir. Digər tərəfdən, vürşaq gücün vacib elementlərindən olan tarixi, mədəni əlaqələr baxımından tükürdüllü dövlətlərlə ortaq köklərə və eyni zamanda, global güclərlə aktiv təmaslara malik olan Cənubi Koreyanın İpək Yolu təşəbbüslərinə cəlb olunması rəqabət aparən tərəflər arasında geosiyasi balansın əldə edilməsində, eləcə də meydana çıxan iqtisadi, texnoloji, logistik problemlərin aradan qaldırılmasında digər dövlətlərlə müqayisədə daha innovativ təcrübəyə və Nişə diplomatiyasının geniş imkanlarına sahib olduğu ətraflı şərh edilir.

Azərbaycan ən islahatçı 20 ölkədən biridir

Azərbaycan Dünya Bankının nüfuzlu "Doing Business 2020" hesabatında ən islahatçı 20 ölkədən biridir.

Dünya Bankının məlumatına görə, Azərbaycan "Doing Business" üzrə 4 sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağı asanlaşdırıb: "Ömləkin qeydiyyatı", "Kreditlinin alınması", "Minoritar investorların hüquqlarının qorunması" və "Müqavilələrin icrasının təmin edilməsi".

Rəsmi xəritənin tərtib olunması və

Bakıdakı hər bir fərdi torpaq sahəsinin qeydiyyatı, eləcə də mövcud sənədləşmənin təkmilləşdirilməsi və daşınmaz əmlak prosedurlarının sürətləndirilməsi nəticəsində daşınmaz əmlakın qeydiyyatı pro-

sesi daha da sürətlənib. Minoritar investorların hüquqlarının müdafiəsi tərəflərin imzaladığı əlverişsiz sənədlər üzrə məsuliyyətin direktorlar üzərinə qoyulmasından sonra gələcək. Kommersiya ilə bağlı mübahisələr yarandıqda tərəflər onlayn olaraq müraciət göndərə və vasitəçilik etmək üçün maddi stimula əldə edə bilərlər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan "Doing Business 2019" hesabatında "Ən islahatçı ölkə kimi" qiymətləndirilmiş və 190 ölkə arasında 32 pillə irəliləyərək 57-ci pillədən 25-ci yerə yüksəlmişdi.

"Fitch Ratings": Azərbaycan sabit inkişaf tempinə görə Cənubi Qafqazda birincidir

"Fitch Ratings" beynəlxalq reyting agentliyinin qiymətləndirməsinə əsasən, Azərbaycan sabit inkişaf tempinə görə Cənubi Qafqazda birincidir.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının mətbuat xidmətindən bildirilib ki, "Fitch Ratings" mütəmadi olaraq ölkələrin iqtisadiyyatındakı mövcud vəziyyətlə əlaqədar təhlillər apararaq hesabatlar hazırlayır. Belə ki, Şərqi Avropa və post-Sovet məkanında yerləşən 22 ölkənin dəyərləndirildiyi bu ilin üçüncü rübünə olan növbəti hesabatda ölkəmiz öz müsbət mövqeyini qoruyub və BB+ qiymətləndirməsi ilə sabit inkişaf tempi nümayiş etdirib. Sevindirici haldır ki, Cənubi Qafqaz ölkələri arasında bu göstərici ilə ən yüksək reytingə malik Azərbaycan məxsusdur.

Agentliyin məlumatına əsasən, beynəlxalq iqtisadi və ticarət münasibətlərin-

də xarici balansın saxlanılması və aşağı səviyyəli dövlət borcunun olması Azərbaycanın reytingini yüksək səciyyəyə endirən əsas amillərdir. Dövlətin əsas göstərdiyi makroiqtisadi, maliyyə, vergi və sosial islahatlar zəminində istehlak sferasında borclanmanın azaldılmasına, sosial məsələlərin ön plana çəkilməsinə, maliyyə və vergi münasibətlərinin tənzim-

lənməsinə istiqamətlənən müsbət meyillər inflyasiyanın nəzarətdə saxlanılmasına, dollarlaşma səviyyəsinin aşağı düşməsinə gətirib çıxarıb, geniş mənada iş ölkənin xarici iqtisadi şoklara və global arenada yarana biləcək böhranlara çevik reaksiya göstərə biləcəyinə şərait yaradıb. Eyni zamanda, bank sektorunun sağlamlaşdırılması, problemlı kreditlərin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər sektorun restrukturizasiyasına, kapitalaşmanın və kredit verilişinin artmasına səbəb olub.

Öz növbəsində, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və neft sektorundan asılılığın aradan qaldırılması məqsədilə ölkədə yaradılan və dəstəklənən müsbət biznes mühiti "Fitch Ratings"-in təhlillərində xüsusi qeyd olunub və ölkəmizin mövqeyinin gücləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayıb.

DST səhiyyə xidmətlərinin hər kəs üçün əlçatan olması ilə bağlı BMT Bəyannaməsini alqışlayır

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) yüksək səviyyəli iclasında dünya liderləri səhiyyə xidmətlərinin hamı üçün əlçatan olması ilə bağlı mühüm siyasi Bəyannamə qəbul edilib. Bu sənəd səhiyyə sahəsində qəbul olunan ən mühüm öhdəlikləri ehtiva edən proqramdır.

edirəm".

Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) saytının yazdığına görə, təşkilatın baş direktoru Tedros Adhanom Hebreresus deyib: "Bəyannamənin qəbul edilməsi global səhiyyə sistemi və onun inkişafı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Dayanıqlı inkişaf üzrə hədəflərə nail olmaq sahəsində dünya ölkələrinin 11 il vaxtı var. Bu prosesdə əsas vasitələrdən biri də səhiyyə xidmətlərinin hər kəsi əhatə etməsidir. Bu addım siyasi bir seçimdirdir və dünya liderləri bu seçimi etmək qərarına gəlirlər. Mən onları bu münasibətlə tərik

Bəyannamə DST-nin və onun tərəfdarlarının 2030-cu ilədək səhiyyə xidmətlərinin səviyyəsinin ikiqat artırılması ilə bağlı bəyannatından sonra qəbul edilib. Qeyd olunub ki, əks halda həmin müddətədə 5 milyarda yaxın insan bu xidmətlərdən məhrum ola bilər.

Bəyannaməni qəbul edən BMT-yə üzv dövlətlər bu istiqamətdə - ilkin səhiyyə xidmətlərinin göstərilməsi üzrə 4 sahədə irəliləyiş əldə olunmasına dair öhdəlik götürüblər. Bu istiqamətlər arasında ən mühüm olanı

səhiyyə xidmətləri üçün ödəniş ədə bilməyən insanların onlardan məhrum edilməməsidir. Digər istiqamətlər tibbi-sanitar tədbirlərin yüksək səmərəliliyi vasitəsilə xəstəliklərə qarşı mübarizə aparılması və uşaq və qadın sağlamlığının qorunmasıdır.

Bundan başqa, ölkələr kadr resurslarını və səhiyyə infrastrukturunu möhkəmləndirməli, idarəçilik üzrə potensialı artırmalıdırlar. Onlar əldə olunmuş nailiyyətlər barədə BMT-nin 2023-cü ildə keçiriləcək Baş Assambleyasına hesabat verəcəklər.

Bill və Melinda Qeyts Fondunun həmsədri Melinda Qeyts deyib: "Dünya ölkələrinin hər kəs üçün sağlamlığın təmin edilməsi üzrə öhdəliklər götürdüyü bir məqamda bu məsələlərin praktik nəticələr verməsi ilə bağlı real addımlar atmaq vacibdir.

Bizim üzümizə böyük məsuliyyət düşür. Donorlar və hökumətlər ilkin səhiyyə sisteminin möhkəmləndirilməsi istiqamətində təxirəsalınmaz tədbirlər görməli, insanların həyatı boyu onların əsas tələbatlarının ödənilməsinə sahəsində öz vəzifələrini yerinə yetirməlidirlər".

BMT Baş Assambleyasında siyasət diskussiyalarında çıxış edən BMT Baş katibi Antonio Quterreş bildirib ki, "Böyük bölünmə" - dünyanın iki güc mərkəzinə parçalanması artıq reallıqdır və buna yol vermək olmaz.

"Dünyanın iki güc mərkəzinə bölünməsinə yol vermək olmaz"

BMT-nin saytı xəbər verir ki, Baş katib hazırkı qeyri-sabit və beynəlxalq münasibətlərdə gərginliyin artdığı bir şəraitdə iki güc mərkəzinə parçalanma təhlükəsi getdikcə artır. O əlavə edib: "Qorxuram ki, "Böyük bölünmə" baş verə və dünya iki böyük düşərgəyə bölünə; iki nəhəng dünya dövləti öz valyutası, ticarət və maliyyə şərtləri, fərdi maraqları və süni intellekt resursları, habelə "hər şey, yaxud heç nə" prinsipinə söykənən geosiyasi və hərbi strategiyaları ilə iki güc mərkəzi yarada bilər.

Antonio Quterreş və konfrontasiya prosesinin qarşısını almaq üçün təcili tədbirlər görməyi, beynəlxalq hüquqa əsaslanan universal iqtisadiyətə, çoxqütblü dünyanı qoruyub saxlamağa çağırıb. Onun sözlərinə görə,

layiqli həyat sürmək, səhiyyə və sosial müdafiədən istifadə etmək, yaxşı qidalanmaq, təhsil və əməkhaqqına sahib olmalıdırlar", - deyərək Baş katib vurğulayıb.

BMT-nin rəhbəri təəssüflə qeyd edib ki, bu gün həmin haqların əksəriyyəti pozulub və şübhə altına alınır. Onun sözlərinə görə, yeni avtoritar formalar inkişaf edir, vəntəzad camiiyyətlərin hücumları təşkil olunur, ətraf mühit, hüquq müdafiəçiləri və jurnalistlər təqiblərə məruz qalırlar.

Antonio Quterreş çıxışının sonunda deyib: "İndi özləşdirmə və etimadsızlıq bir silah kimi istifadə olunur. Qorxu isə ən geniş yayılmış vasitədir. Bu, miqrantlar və qaçqınlarla münasibətdə özünü daha çox bürzə verir. Onların qarşısında tək-cə sərhədlər deyil, həm də "ürəkler" bağlanır. Dünyada düşmənçilik dili geniş yayılır, internetdə dini, etnik əlamətlərə görə təhqir və təqib halları artır".

Azərbaycanın tranzit imkanları beynəlxalq konfransda təqdim edilib

nümayəndələri Türkiyə və digər ölkələrə bu növ yüklərin daşınmasında Azərbaycan ərazisindən keçən tranzit marşrutlarının üstünlüklərini nümayiş etdiriblər. Bildirilib ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun imkanları önəməli marşrutlardan daha əlverişlidir. Azərbaycan ərazisindən keçən dəmir yolu marşrutu nəqliyyat növünü

dəyişmədən yüklərin Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu vasitəsilə daha tez və əlverişli şərtlərlə ünvana çatdırılmasına imkan yaradır.

Yüklərin həm Türkiyəyə, həm də Türkiyənin Aralıq dənizindəki limanlar vasitəsilə digər ölkələrə daşınmasının həlli yollarını təklif edən "ADY Express" iri yük sahiblərinə, yeni logistik məhsul sərğiləyib.

Konfrans çərçivəsində Rusiyanın iri istehsalçıları ilə ikitərəfli görüşlər keçirən "ADY Express" nümayəndələri artıq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu ilə dağ mədən və metallurgiya yüklərinin daşınmasına dair sifarişlər alıblar. Yaxın zamanlarda həmin yüklərin naqlına başlanılacaq.

Əlverişli coğrafi mövqeyindən yararlanaraq mühüm nəqliyyat-tranzit qovşaqlarından birinə çevrilən Azərbaycan Cənubi Qafqazın geoiqtisadi, logistik mərkəzi kimi tanınır. İpək yolu üzərində geniş iqtisadi zolağın yaradılmasının fəal dəstəkçisi olan ölkəmiz müxtəlif istiqamətlərə tranzit daşımalarının səmərəli təşkilinə etibarlı təminat verir.

Əlbəttə ki, müxtəlif ölkələri birləşdirən nəqliyyat layihəsinin təməlinə geosiyasət dayanır və bu layihələr siyasi vəziyyətdən təsir edir, sabitliyin təminatına töhfə verir. Şərqdən Qərbə və Şimaldan Cənuba uzanan yolun üzərində yerləşən Azərbaycan bu imkanından istifadə etməklə qitələri və ölkələri birləşdirir.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, artıq nəqliyyat-logistika aspektlərində Azərbaycan regionun mərkəzi qovşağına çevrilib. Ölkəmizin ərazisindən keçən "Şərqi-Qərb", "Şimal-Cənub" və "Cənub-Qərb" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri Azərbaycanın logistik mərkəzə çevrilməsi üçün real imkanlar yaradır.

Azərbaycanın Avrasiyanın əhəmiyyətli nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə yönəlməmiş irimiqyaslı infrastruktur layihələri, ən yeni texnoloji standartlar səviyyəsində Gəmiqayırma Zavodunun istifadəyə verilməsi, 2017-ci ildə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı və 2018-ci ildə Xəzərdə ən böyük Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi son illər Azərbaycanın bu istiqamətdə məqsədyönlü strateji planın uğurla reallaşdırılmasının bariz nümunələridir.

Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü və prinsipial mövqeyi sayəsində tikilən və əhəmiyyətinə görə "Dəmir İpək yolu" adlandırılan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi Asiya və Avropa dəmir yollarının inteqrasiyasına öz töhfəsini verməkdədir. Bu gün Çindən Avropaya yüklərin 34 günə deyil, 12-15 gün ərzində çatdırılması bu dəmir yolunun bütün tərəflərə nə qədər iqtisadi dividendlər qazandırdığını bir daha təsdiqləyir.

2017-ci ildə fəaliyyətə başlayan və tarixi İpək yolunun üzərində yerləşən Abşeron Logistika Mərkəzinin sutkalıq yükəşirmə gücü 30 min ton təşkil edir.

Prezident İlham Əliyevin global miqyaslı təşəbbüsləri ilə Azərbaycan regionun mərkəzi qovşağına çevrilib

Mövcud nəqliyyat-tranzit imkanları ölkəmizə iqtisadi dividendlər qazandırır

Bu da ildə təqribən 11 milyon ton yükə bərabərdir. Logistika mərkəzi həm Azərbaycanın, həm də Qafqazın coğrafi logistik inkişafına, ölkəmizin iqtisadi tərəqqisinə böyük töhfə verir.

Göründüyü kimi, İpək yolu üzərində geniş iqtisadi zolağın yaradılmasının fəal dəstəkçisi olan Azərbaycanın müxtəlif istiqamətlərə tranzit daşımalarının səmərəli təşkilinə də etibarlı təminat verir.

3 il öncə hazırlanan logistika və ticarətin inkişafına dair strateji yol xəritəsində bütün bunların reallaşması üçün hədəflər müəyyənləşdirilib. "Azərbaycan Respublikasında logistika və ticarətin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" 2020-2025-ci illər və 2025-ci ildən sonrakı dövr üçün qısa, orta və uzunmüddətli perspektiv istiqamətləri müəyyən edir. Sənəddə logistika üzrə inkişaf perspektivini özündə əks etdirən strateji məqsəd və hədəflər konkret ifadəsini tapıb. Eyni zamanda həmin məqsəd və hədəflərə çatmaq üçün prioritetlər də müəyyənləşdirilib. Daha konkret səviyyədə əsas və digər indikatorları, icra müddətlərini, nəticə indikatorlarının əks olunduğu təfəssilatlı tədbirlər planı

hazırlanıb. Nəqliyyat-tranzit imkanlarının genişləndirilməsi qarşıya qoyulan başlıca məqsəddir. Onu da əlavə edək ki, bu gün Azərbaycan tranzit-logistik imkanlarının daha da genişləndirilməsinə, dəmir yolu infrastrukturunun müasirləşdirilməsinə lazımı sərmayə yatırır.

Cənab İlham Əliyev bu istiqamətdə reallaşdırılan layihələri dəyərləndirərək bildirib: "Coğrafi yerləşməyimizdən istifadə edərək biz ölkəmizin infrastruktur və nəqliyyat sektoruna sərmayə yatırmaq və bununla da Azərbaycanın beynəlxalq nəqliyyat mərkəzlərindən birinə çevirdik. Bizim ölkə tarixi İpək yolu üzərində yerləşir. Müasir infrastrukturun yaradılması bizim əsas hədəflərimizdən biridir. Biz əsas

sərmayəni yolların, avtomagistralın və hava limanlarının inşasına yönəldirik.

"Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləri ölkəmizin ərazisindən keçir. Azərbaycan hər iki layihədə fəal iştirak edir və bu istiqamətdə bir sıra təşəbbüs irəliləyir.

Ölkənin tranzit potensialının reallaşdırılması Prezident İlham Əliyevin iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi siyasətində mühüm yer tutur. Son 16 ildə etibarlı nəqliyyat dəhlizinin yaradılması istiqamətində həyata keçirilən layihələrə nəzər yetirsək bunu aydın şəkildə görürük.

Əlverişli geostateji mövqeyə malik olan Azərbaycanın tranzit daşımaları sahəsində potensialından daha geniş və səmərəli istifadə edilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 21 oktyabr 2015-ci il tarixli fərmanı ilə yaradılan Tranzit Yükdaşımalar üzrə Koordinasiya Şurası tərəfindən ölkəmizin ərazisindən keçən tranzit dəhlizlərinin rəqəbat qabiliyyətinin və səmərəliliyinin artırılması, yükdaşımaların keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir. Bu gün artıq mövcud nəqliyyat-tranzit imkanları Azərbaycanca iqtisadi dividendlər qazandırmaqdadır.

vurğulayıb ki, bu layihə yalnız nəqliyyat bağlılığını təmin etmir, həmçinin müxtəlif ölkələr arasında əlaqələri gücləndirir, dialoq və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi işinə xidmət edir və beynəlxalq ticarət üçün yeni imkanlar yaradır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan və Çin "İpək Yolu İqtisadi Kaməri"nin yaradılmasının birgə təşviqinə dair anlaşma memorandumu imzalayıb və müasir nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması ölkəmizin prioritetləri sırasındadır.

Əgər diqqət etsək görürük ki, artıq Azərbaycan nəqliyyat sahəsi ilə bağlı çox yaxşı nəticələr əldə edib. Prezident İlham Əliyevin "Şərqi-Qərb beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi" ilə daşınan yüklərin həcmində 63 faiz artım müşahidə olunub, 131 min ton yük daşınıb.

"Şimal-Qərb" və "Şərqi-Qərb" nəqliyyat dəhlizləri üzrə daşınan yüklərin həcmində də əhəmiyyətli dərəcədə artım qeyd alınıb. Belə ki, 6 ayda "Şimal-Qərb nəqliyyat dəhlizi" ilə daşınan ümumi tranzit yükün həcmi 70 faiz artaraq 829 min ton təşkil edib. "Şərqi-Qərb nəqliyyat dəhlizi" ilə daşınan qeyri-neft məhsullarının həcmi isə 42,8 faiz artaraq 795 min ton olub.

Bu il aprelin 25-27-də Çin Xalq Respublikasının paytaxtı Pekində keçirilən "Bir kəmə, bir yol" II Beynəlxalq Əməkdaşlıq Forumunda çıxış edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın nəqliyyat-tranzit imkanları və bu istiqamətdə reallaşdırılan layihələri dəyərləndirərək vurğulamışdır ki, Azərbaycan dövləti müasir nəqliyyat və logistika infrastrukturunu yaratmaqda yalnız ölkəni mühüm nəqliyyat mərkəzinə çevirməyib, eyni zamanda "Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" dəhlizləri layihələrində iştirak edən dövlətlər arasında əməkdaşlığa töhfə verir.

"Beynəlxalq nəqliyyat layihələri ölkələr və xalqlar arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü nəqliyyat sahəsində yeni imkanlar açmaqda yanaşı, ticarət, turizm, xalqlar arasında təmasların təşviq edərək Avrasiya məkanında sabitliyin, təhlükəsizliyin və sülhün bərqərar olması işinə xidmət göstərir".

Azərbaycan Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü dəstəkləyən ilk ölkələrdən biridir. Prezident İlham Əliyev də

Rəşad BAXŞƏLİYEV

Xəzər dənizinin şimal hissəsində "Xəzər dənizi akvatoriyasının birgə mühafizəsi" mövzusunda sərhəd təlimi keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) ilə Rusiya Federasiyası Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidməti arasında 2018-2019-cu illər üçün Tədbirlər Planına uyğun olaraq qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq davam etdirilir.

DSX-nin mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, bu tədbirlər çərçivəsində sentyabrın 23-dən 26-dək Dövlət Sərhəd Xidməti Sahil Mühafizəsinin "Tufan" tipli sərhəd gözcü gəmisi Rusiya

Federasiyasının Mahaçqala şəhərinə dostluq səfəri edib.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Rusiya Federasiyası Sərhəd Xidmətinin rəsmiləri tərəfindən təntənəli mərasimlə qarşılanıb, tərəflərin sərhəd gözcü gəmiləri qarşılıqlı ziyarət edilib.

Tərəflər arasında görüş keçirilib, ikitərəfli əlaqələrin vəziyyəti və perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb, Xəzər dənizində sərhəd təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, qanunsuz fəaliyyətlərə qarşı mübarizə sahəsində

əməkdaşlığın genişləndirilməsi və təcrübə mübadiləsinin davam etdirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Səfər çərçivəsində tərəflərin qüvvə və vasitələrinin iştirakı ilə Xəzər dənizinin şimal hissəsində "Xəzər dənizi akvatoriyasının birgə mühafizəsi" mövzusunda sərhəd təlimi keçirilib. Təlimdə dənizdə qanunsuz fəaliyyətlərin qarşısının alınması üzrə tərəflərin məlumatlandırılması, birgə sərhəd axtarışının keçirilməsi, tabe olmayan şərti sərhəd poz-

cusunun saxlanılması məqsədilə xəbərdarlıq atışının icra edilməsi, baxış qruplarının gəmiyə çıxarılması və baxışın keçirilməsi kimi epizodlar müvafiqiyyətlə icra edilib.

Keçirilmiş təlimdə Dövlət Sərhəd Xidməti Sahil Mühafizəsinin "Tufan" tipli sərhəd gözcü gəminin heyəti tərəfindən qarşıya qoyulmuş vəzifələrin tam həcmdə yerinə yetirilməsindən razılıq ifadə olunub.

Səfər müddətində Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının Sahil Mühafizəsi nümayəndələri arasında futbol üzrə yoldaşlıq oyunu keçirilib, Azərbaycan sərhədçiləri üçün Mahaçqala şəhərinin tarixi yerlərinə gəzinti təşkil olunub.

vəfəqiyətlə yerinə yetirmə bacarığı nümayiş etdirilib.

Təlimin nəticələri ekspertlər tərəfindən təhlil edilib və qarşıya qoyulmuş vəzifələrin tam həcmdə yerinə yetirilməsindən razılıq ifadə olunub.

İsaq Xankişiyev 1984-cü il yanvarın 30-da Lənkəranın Nərimanabad qəsəbəsində dünyaya göz açıb. 2001-ci ildə Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının "Gəmiqayırma və gəmi təmiri" ixtisasına qəbul olub. 2005-ci ildə bakalavriat səviyyəsini bitirib. 2007-2009-cu illərdə "Gəmiqayırma və dəniz texnikası" ixtisası üzrə magistratura pilləsində təhsil alıb və 2013-cü ildən doktoranturada təhsilini davam etdirib.

2018-ci ildə "Gəmi gövdəsinin qaynaq birləşmələrinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və təmin edilməsi" mövzusunda dissertasiya işini uğurla müdafiə edib. 2019-cu ildən texnika elmləri üzrə fəlsəfə doktorudur və kafedranın dosentidir. 22 elmi məqalənin, 15 fənn proqramının, 3 metodik göstərişin müəllifidir. Akademiyasının Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri, Elmi Şurasının və YAP-in üzvüdür.

-İsaq müəllim, əmək fəaliyyətinizə nə vaxtdan başlamısınız?

-2007-2009-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasında "Gəmi elektrik avadanlığı" kafedrasında laborant, 2010-cu ildən "Gəmiqayırma və gəmi təmiri" kafedrasında laboratoriya müdiri, 2012-ci ildən

"Ən yaxşı müəllim"

assistant və ixtisas üzrə tyyor, 2016-cı ildən kafedranın baş müəllimi, həmçinin "Gəmi mexanikası" fakültəsinin dekan müavini vəzifələrində çalışmışam. Bir müddət Tədris qeydiyyat şöbəsinin müdiri olmuşam. Hazırda "Gəmiqayırma və gəmi təmiri" kafedrasının müdiri vəzifəsini icra edirəm.

-ADDA-da dənizçilik təhsilinin üstünlükləri barədə nə deyə bilərsiniz?

-Öncə onu deyim ki, Akademiyada tədris prosesində yeni müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş laboratoriya və trenajorlardan geniş istifadə edilir. Laboratoriyalar və trenajorlar gəmilərin layihələndirilməsində və istismarında istifadə olunan, müasir

"Ən yaxşı müəllim"

tələblərə cavab verən yeni proqram təminatları ilə təmin edilir. Akademiyanın diplomu dünyanın 170-dən çox ölkəsində tanınır və Akademiya müxtəlif ölkələrin 17 universiteti ilə ikitərəfli əməkdaşlıq edir. Akademiya təhsil və dənizçilik sahəsində bir neçə nüfuzlu və beynəlxalq qurumların sertifikatlarına malikdir. Hazırda ADDA-da ali təhsilli kadrların hazırlanması 3 dildə - Azərbaycan, rus və ingilis dillərində həyata keçirilir. Bu da istənilən ölkədən xarici vətəndaşların burada təhsil almalarına imkan yaradır. Azərbaycanda gəmiçilik sahəsi sürətlə inkişaf edir, gəmiçiliyin donanması yenilənir, müasir tipli gəmilərin tikintisi davam etdirilir.

-Tələbələrə nələri məsləhət görürsünüz?

-İlk növbədə təhsil aldıqları peşəni sevsinlər. Belə olduqda, onlar hər zaman həvəslə oxuyaçaqlar, dünyada bu sahədə olan yenilikləri daim izləyəcəklər, yalnız ana dilində olan ədəbiyyatları deyil, müxtəlif ədəbiyyatları oxuyaçaqlar, araşdıracaqlar. Bu da, öz növbəsində, onları əlavə dil öyrənməyə sövq edəcək. Yəni, insan öz peşəsini sevsə, bu yolda irəli getməkdə heç bir maneə onun qarşısını kəsməz.

-Rəhbərlik etdiyiniz kafedranın fəaliyyəti ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

"Gəmiqayırma və gəmi təmiri" kafedrasında hazırda 5 professor, 4 dosent, 3 baş müəllim

və 3 köməkçi tədris heyəti çalışır. Əlavə olaraq, 1 professor, 1 baş müəllim və 1 assistent saat hesabı tədrisə cəlb edilir. Kafedranın balansında 2 tədris emalatxanası, 2 laboratoriya və 1 ixtisaslaşdırılmış auditoriya var. Bundan başqa, gəmilərin avtomatik layihələndirilməsi üçün "CADMATIC" adlı laboratoriya qurulub və bu yaxınlarda fəaliyyətə başlayacaq. Kafedrada "Gəmilərin konstruktiv möhkəmlənməsi, təhlükəsizliyi, üzmə keyfiyyətlərinin, istehsal və təmir texnologiyalarının effektivliyinin yüksəldilməsi" istiqamətində elmi-tədqiqat işi aparılır.

-İsaq müəllim, son olaraq nə demək istərdiniz?

-ASCO-nun sədri Rauf Vəliyevnin sərəncamı ilə 2018-ci ilin ən yaxşı müəllim nominasiyasında "Ən yaxşı müəllim" mükafatına layiq görülmüşəm. Bu, həm mənə, həm də doğmalarıma çox sevindirir. Buna görə ASCO-nun sədri cənab Rauf Vəliyevə və ADDA-nın rəhbərliyinə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bundan sonra da mənə göstərilən etimadı doğrultmağa çalışacağam.

Musa Əliyev, ADDA-nın İctimaiyyətə əlaqələr üzrə mütəxəssisi

Yunanistana məxsus "ANEK LAYNS" bərə gəmisində yanğın olub. Yanğın gəminin qaraj bölməsində baş verib.

Avtomatik yangınsöndürən sistemi işə düşüb və yanğıni söndürmək mümkün olub. Təhlükəsizlik baxımından gəmi öz istiqamətini İqumenitsa şəhəri istiqamətinə yönəldib və orada 538 sənəşin və 74

Yanğın qısa vaxtda başqa yük gəmisinə keçib

"Yonhap" agentliyi xəbər verir ki, Kayman adalarında neft məhsulları gətirən 25 min tonluq gəmi Ulsan limanına yan alıqdan bir müddət sonra, yerli vaxtla saat 10:51-də yanğın baş verib. Ardından partlayış qeydə alınıb.

Gəmidəki 25 dənizçi xilas edilib. Yanğın qısa vaxtda başqa yük gəmisinə keçib. Xoşbəxtlikdən həmin gəmidəki 21 nəfər heyət üzvünün də xilas etmək mümkün olub. Hadisənin səbəbləri hələlik məlum deyil. Cənubi Koreya sahil mühafizə xidmətinin əməkdaşları hadisənin səbəblərini araşdırırlar.

Miqrantları daşıyan qayıq çevrilib

Liviya sahillərində 50-dən çox miqrant daşıyan qayıq çevrilib. Bu barədə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Liviya bölməsi məlumat yayıb. Məlumatda qayıqın indiyədək tapılmadığı bildirilir.

Gələcəyin dənizçiləri VI Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkasını böyük həvəslə ziyarət ediblər

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə VI Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkası keçirilib.

Üç gün davam etmiş sərgi-yarmarkada həm yerli, həm də 22 ölkəni təmsil edən xarici poliqrafiya müəssisələri, nəşriyyatlar, kitabxanalar, çap işi ilə məşğul olan qurumların təmsilçiləri iştirak ediblər.

Sərgi-yarmarka çərçivəsində çoxsaylı tədbirlər, kitab təqdimatları və müəlliflərlə görüşlər keçirilib. Bu müddət ərzində oxucular həm yerli, həm də xarici ölkələrin nəşrləri ilə yaxından tanış olmaq imkanı qazanıblar.

Kitab Sərgi-Yarmarkasını ziyarət edənlər arasında "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin təmsilçiləri də az olmayıb. Xüsusilə, Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının tələbələri dahi İmadəddin Nəsiminin 650 illiyinə həsr olunmuş bu tədbirə böyük maraq göstəriliblər. Gələcəyin dənizçiləri tanınmış nəşriyyat evlərinin stendlərinə həvəslə baxıb, yeni nəşrlərlə maraqlanıblar. Həmçinin, sevimli şair və yazıçılardan imza alıblar.

İkinci Xəzər İqtisadi Forumuna hazırlıq işlərinə start verilib

Moskvada Rusiya İqtisadi İnkişaf Nazirliyində 2021-ci ildə Həştərxanda keçiriləcək İkinci Xəzər İqtisadi Forumuna hazırlıq üzrə təşkilat komitəsinin birinci iclası keçirilib.

Həştərxan vilayəti qubernatoru administrasiyası mətbuat xidmətinin məlumatına görə, iclasa federal nazir Maksim Oreşkin sədrlik edib.

Xatırladaq ki, avqustun ortalarında Türkmənistan-da Xəzəryanı dövlətlərin hökumət nümayəndələrinin və işgüzar dairələrinin iştirakı ilə Birinci Xəzər İqtisadi Forumu keçirilib.

Türkmənistanda keçirilən forumda Rusiya tərəfinin İkinci Xəzər İqtisadi Forumunun Həştərxanda keçirilməsinə dair təklifi bəyənilib və təsdiq olunub. Bu region uzun müddətdir ki, Azərbaycan, İran, Qazaxıstan və Türkmənistanla

uğurlu əməkdaşlıq edir. Vilayətdə Xəzəryanı dövlətlərin 250-dən çox müəssisəsi fəaliyyət göstərir. 2018-ci ilin yekunlarına görə, Xəzəryanı dövlətlərlə əmtəə dövriyyəsi 80 faiz - 400 milyon dollara qədər artıb.

Avqustun 30-da Rusiya hökumətinin sədri Dmitri Medvedev tədbirin təşkilat komitəsinin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb. Komitənin tərkibinə Həştərxan vilayətinin qubernatoru da daxilidir.

Təşkilat komitəsinin iclasında çıxış edən qubernator İqor Babuşkin deyib: "Biz Birinci Xəzər İqtisadi Forumunun təşkilatı və keçirilməsi təcrübəsini öyrənmişik. İndi qarşımızda İkinci Xəzər İqtisadi Forumunun keçirilməsi vəzifəsi durur".

Qubernator vurğulayıb ki, Həştərxan vilayəti artıq beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi təcrübəsinə malikdir. 2016-cı ilin aprelində bu vilayətdə keçirilmiş Birinci Xəzər Texnoloji Forumu - "Texnokaspi-2016"-ni qeyd etmək kifayətdir. 2017-ci ildə isə Həştərxan "Texnokaspi-2017" İkinci Xəzər Texnoloji Forumuna ev sahibliyi edib.

İqor Babuşkin qeyd edib: "Biz İkinci Xəzər İqtisadi Forumunun təşkilatı üzrə Həştərxan vilayətinin qarşısında duran böyük vəzifəni çox gözəl başa düşürük".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nəsirəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanası 2020-ci ildə fəsilərin ölkəmizə daxil olma vaxtını açıqlayıb.

Rəsədxanadan bildirilib ki, 2020-ci ildə yaz fəslə ölkəmizə martın 20-də, Bakı vaxtı ilə saat 07:49:36-da qədəm qoyacaq. Həmin gün Günəş öz orbiti üzrə hərəkət edərək göy ekvatorunu kəsir, yəni Cənub yarımkürəsindən Şimal yarımkürəsinə keçir. Bu nöqtəyə də yaz bərabərliyi nöqtəsi deyilir və Günəş bu nöqtədə olarkən gecə ilə gündüzün uzunluğu bərabərləşir. Bununla da Şimal yarımkürəsinə yaz fəslə daxil olur.

Yay fəslə iyunun 21-i saat 01:43:42-də ölkəyə daxil olacaq. Buna həm də yay Günəş duruşu deyilir, yəni Günəş üfüqdən ən hündür nöqtədə olur. Günəş şüalarının istiqaməti ilə Yer in furlanma oxu ən kiçik bucaq əmələ gətirir. Belə olan halda Günəş şüaları yer səthinə, xüsusilə də Şimal yarımkürəsinə yaxşı düşə bilər.

Gələcə il fəsilərin Azərbaycana daxil olma vaxtları açıqlanıb

Payız fəslə sentyabrın 22-si saat 17:30:36-da qeydə alınacaq. Bu halda gecə-gündüz bərabərliyi baş verir. Buna adətən payız bərabərliyi də deyirlər. Bu halda Günəş ekliptika üzrə hərəkət edərək Şimal yarımkürəsindən Cənub yarımkürəsinə keçir.

Qış fəslə isə dekabrın 21-i saat 14:02:18-də ölkəyə qədəm qoyacaq.

Bu zaman Günəş üfüqdən ən minimum nöqtədə olur. Günəş şüalarının istiqaməti ilə Yer in furlanma oxu ən böyük bucaq əmələ gətirir. Ona görə də bu fəsilədə soyuqlar müşahidə olunur.

2020-ci ildə Yer Günəşə ən yaxın məsafədə yanvarın 5-i saat 11:48-də, ən uzaq məsafədə isə 4 iyulun 4-ü saat 15:36-da olacaq.

Türkmənistan Xəzər dənizinin qorunub saxlanması və Aral dənizinin xilas edilməsi təşəbbüsü ilə çıxış edib

Ekologiya və ətraf mühitin qorunması məsələləri Türkmənistan hökumətinin fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindədir.

Türkmənistan Xəzər dənizinin qorunub saxlanması və Aral dənizinin xilas edilməsi təşəbbüsü ilə çıxış edib. Türkmənistanın Xarici İşlər naziri Rəşid Meredov BMT Baş Assambleyasının tribunasından çıxışında bu mövzuya toxunub. "Biz Aral dənizi hövzəsindəki ölkələr üçün BMT-nin xüsusi proqramının formalaşmasına ideyasını irəli sürəcəyik", - deyən nazir bu məsələdə marağı olan bütün tərəfləri bu mövzuda məsləhətləşmələrdə iştirak etməyə çağırıb.

Su ehtiyatlarından istifadə edilməsi problemi Türkmənistan üçün ən aktual məsələlərdən biridir. Aşağıdakı təkliflərdir ki, bu problem beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş normaları əsasında həll edil-

məlidir. Nazir deyib: "Su problemini transsərhəd çayların, su axınlarının və transsərhəd göllərin hövzələrində yerləşən bütün dövlətlərin qarşılıqlı hörməti, razılığı və onların maraqlarının nəzərə alınması əsasında həll etmək lazımdır". Onun sözlərinə görə, Türkmənistan transsərhəd çaylar üzərində iri hidrotexniki qurğular tikilməsinin əleyhinədir, çünki belə layihələr böyük ekoloji, sosial-iqtisadi və humanitar risklərlə bağlıdır. Nazir beynəlxalq təşkilatları da su ilə bağlı məsələlərə baxılmasında daha fəal iştirak etməyə çağırıb.

Konvensiya Xəzər dənizində hövzə ölkələrinə aid olmayan hərbi qüvvələrin yerləşdirilməsini qadağan edir

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin 2018-ci ildə Aktauada imzalanmış Xəzər dənizinin Hüquqi Statusuna dair Konvensiyamı ratifikasiya edən Federal Qanun imzalayıb.

Sentyabrın 19-da sənəd Dövlət Dumasında, daha sonra isə Federa-

siya Şurasında ratifikasiya edilmədi. Konvensiya Xəzər dənizində gəmiçilik rejimi, Xəzərin akvatoriyasından kollektiv istifadə, ərazi sularının və baltlıq zonalarının sərhədinin müəyyən edilməsi Xəzər dənizinin dibinin bölünməsi, sualtı kabelləri və boruların çəkilməsi və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərini tənzimləyir. Bundan əlavə, Konvensiya Xəzər dənizində hövzə ölkələrinə aid olmayan hərbi qüvvələrin yerləşdirilməsini qadağan edir.

Fəridə Abdullayeva

"ANEK LAYNS" gəmi-bərəsində yanğın olub

Yunanistana məxsus "ANEK LAYNS" bərə gəmisində yanğın olub. Yanğın gəminin qaraj bölməsində baş verib.

Avtomatik yangınsöndürən sistemi işə düşüb və yanğıni söndürmək mümkün olub. Təhlükəsizlik baxımından gəmi öz istiqamətini İqumenitsa şəhəri istiqamətinə yönəldib və orada 538 sənəşin və 74

nəfərlik gəmi heyəti təxliyə edilib. İki nəfər xəstəxanaya yerləşdirilib.

İqbal Hacıyev

“General Əliğa Şıxlinski” kran gəmisi təmir olunub

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin (ASCO) Xəzər Dəniz Neft Donanmasının balansında olan və Xəzər dənizində ən nəhəng gəmilərdən biri sayılan “General Əliğa Şıxlinski” kran gəminin gövdə hissəsi əsaslı təmir edilib.

Proses zamanı 600 ton yükqaldırma qabiliyyətinə malik gəminin protektor qoruyucuları, dib-yan armaturları təmir edilib, sualtı və suüstü hissələrdə yararsız metal lövhələr, qoruyucu metal kəmərlər dəyişdirilib, hər iki bordda qoruyucu-təkərlər (fender) yenilənib, təmizləmə-rənglənmə işləri görülmüb.

İstifadə olunan zədələnmiş metal konstruksiyalar yenisi ilə əvəzlənib.

Bütün bunlarla yanaşı, baş mühərriklərin yağ və su soyuducuları təmizlənilib, gəminin boru sistemləri, sanitariya qovşaqları, yaşayış otaqları təmir edilib, yeni mebellər quraşdırılıb, su keçirməyən qapılar, illüminatorlar, ventilyasiya qapaqları təmir olunub.

Hazırda gəmini yenidən istismara qaytarmaq üçün sınaq işləri aparılır.

Hazırda gəmini yenidən istismara qaytarmaq üçün sınaq işləri aparılır.

“Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu Çin-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafını sürətləndirib”

Mühüm coğrafi mövqeyə malik olan Azərbaycan son illərdə regional nəqliyyatın inkişafına özünün strateji istiqamətlənməsini möhkəmləndirib.

Bu fikir Çinin milli xəbər agentliyi olan Sinxuanın “Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu Çin-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafını sürətləndirib” adlı məqaləsində qeyd olunur.

Bildirilir ki, Azərbaycan özünü Avropa ilə Asiyayı birləşdirən enerji, nəqliyyat və logistika xəbəri kimi tanıtmışdır. Azərbaycan hökuməti bu səylərin bir hissəsi olaraq Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunu infrastruktur və nəqliyyat sahəsində Çin-Azərbaycan əməkdaşlığını genişləndirmək üçün model layihə etməyə çalışır.

Azərbaycan və Gürcüstan vasitəsilə Avropaya bağlayır. Hazırda Azərbaycan marşrut boyunca yerləşən ölkələr ilə tariflərin azaldılması və gömrük əməliyyatlarının qısaltılması əlaqələndirməklə daha çox beynəlxalq yükü bu yol ilə daşımağa cəlb etməyə çalışır.

Məqalədə qeyd edilir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev apreldə Sinxua agentliyinə verdiyi müsahibədə Azərbaycan ilə Çin arasında yükdaşımalar sahəsində əməkdaşlıq üçün böyük perspektivlərin olduğunu vurğulamışdı. Dövlət başçısının həmin müsahibədə “Biz əsas sərməyəni yolların, avtomagistralın və hava limanlarının inşasına yönəlirik... Asiya və Avropayı birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir

yolu xətti Çindən Avropaya və geriyyə yük daşımaları üçün ən qısa nəqliyyat marşrutudur” fikirləri bir daha xatırladı.

Müəllif yazır ki, həqiqətən son illər birgə sayılır sayısında Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun Çinin “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsündə inteqrasiyası istiqamətində əhəmiyyətli nəticələr əldə edilib. Çinin Sian şəhərindən yola çıxan blok qatarı iyulun 6-da Bakıya çatıb. Bu, “China Railway Express”in Bakıya dəmir yolu marşrutu ilə yük daşımalarının başlanğıcı idi. Bu yol ilə yüklər təyinat məntəqəsinə dəniz yolu ilə daşımağa sərf olunan vaxtdan 20 gün daha tez çatır. “China Railway Express”in gələcəkdə daha çox yük daşımağı planlaşdırması ilə bu vacib yol “Bir kəmə, bir yol” strategiyasına qoşulmağa nail olacaqdır.

Məqalənin yekununda Azərbaycan ilə Çinin bu istiqamədə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığının regional tərəfdaşlığa və bölgədə yaşayan xalqlara fayda verməklə Azərbaycanın regional hab olmaq niyyətini Çinin irəliləməsi “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünə tam inteqrasiyasına gətirib çıxaracağı qeyd olunur.

Şahin Cəfərov

Yeni texnologiyalardan istifadə edilməsi neft-qaz sənayesində ümumi mənzərəni dəyişib

Hər il keçirilən Xəzər SPE texniki konfransının başlanmasına cəmi bir həftə qalıb. Bu tədbirdə Xəzər neft-qaz sahəsinin ən iri təmsilçiləri beynəlxalq və milli neft və xidmət şirkətlərinin nümayəndələri, hökumət üzvləri, alimlər və tələbələrə görüşəcəklər. Artıq altıncı dəfə keçirilən tədbir bu il oktyabrın 16-dan 18-dək Bakıdakı “Fairmont” otelində təşkil ediləcək.

və qeydiyyatdan keçmək üçün aşağıdakı linkdən istifadə edə bilərsiniz: https://bcmpublic-relations.us9.list-manage.com/track/click?u=7d0ed8d55b137dae28a94fc1b&id=f41e-c94a51&e=7a7f6a9398

Son bir neçə ildə yeni texnologiyalardan istifadə edilməsi neft-qaz sənayesində ümumi mənzərəni dəyişib. Bəzi əməliyyatlar proseslərinin sadələşdirilməsi, bu işə sərf edilən vaxtın azaldılması, avadanlığın etibarlılıq dərəcəsinin və təhlükəsizlik səviyyəsinin artırılması üçün yeni rəqəmsal yanaşmalar tətbiq edilib.

qapısı” mövzusu çərçivəsində rəqəmsal texnologiyaların neft-qaz sahəsinə təsiri, habelə gələcək və müasir rəqəmsal trendlərə və təbii qüvvələrə təsiri məsələsi müzakirə olunacaqdır. Konfrans üç əsas panel sessiyasından ibarət olacaqdır.

Birinci sessiya – “Keçmiş, müasir dövr və gələcək”, ikinci sessiya “Sabitlik, inkişaf və mənfəət”, üçüncü sessiya “Yeni istedadlar nəsl və insan amilləri” mövzusunda həsr ediləcəkdir.

Neftçi Mühəndislər Cəmiyyəti (SPE) dünyanın 154 ölkəsində enerji ehtiyatlarının hasilatı və işlənməsi ilə məşğul olan 156.000-dən çox mütəxəssisə öz xidmətlərini təqdim edir. Cəmiyyətin missiyası neft-qaz ehtiyatlarının kəşfiyyatı, hasilatı və işlənməsi barədə texniki biliklərin toplanması, yayılması və mübadiləsi, habelə mütəxəssislərin texniki və peşəkar imkanlarının artırılmasına dair məlumat verməkdir.

Konfransda “Rəqəmsal texnologiyalara keçid: gələcəyin

Bakı şəhərinin tarixi memarlıq baxımından böyük əhəmiyyətə malik məkanları sırasında Dənizkənarı bulvarının adı iftixar hissi ilə çəkilir. Bu il yaranmasından yüz on il ötən Bakı bulvarında Qərb və Şərqi çoxəsrlilik memarlıq, landsaft mədəniyyətlərinin sintezi duyulur, Azərbaycanın keçmiş və müasirliyi spesifik ahəngdarlıqla uzlaşır. Bakı bulvarı özünün yüksək inkişaf səviyyəsinə görə dünyanın ən müasir dənizkənarı parklarından biridir. Paytaxtın gözəllik rəmzlərindən sayılan Dənizkənarı bulvar yerli sakinlər və qonaqların mənalı istirahətini təmin edən əvəzolunmaz guşədir.

Dövlət Bayrağı Muzeyinin direktoru, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Könül İmamverdiyevanın 110 yaşlı Bakı bulvarına həsr etdiyi yazı oxucuların diqqətinə təqdim edirik.

Sahil boyunca uzanan füsunkar gözəlliyə malik olan Dənizkənarı bulvarı Bakı şəhərini dünyanın müasir şəhərlərindən fərqləndirən əsas səbəblərdən biridir. Vaxtılıb bu məkana yüksək qiymət ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən verilib. Bakı bulvarının əhəmiyyətini nəzərə alan Heydər Əliyev 1998-ci il dekabrın 29-da Dənizkənarı bulvarına Milli Park statusu verilməsi haqqında Forman imzalayıb. Məhz bu Fərman-dən sonra Dənizkənarı bulvarı yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Nazirlər Kabinetinin 29 dekabr 2001-ci il tarixli qərarına əsasən, Dənizkənarı bulvarı ölkə əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələri siyahısına daxil edilib.

Hazırda Bakı bulvarı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində inatlımca dərcədə dəyişib. Ölkəmizdə baş verən sosial-iqtisadi inkişaf Bakı şəhərinin memarlıq baxımından görünüşünə və eyni zamanda Dənizkənarı Milli Parkın inkişafına da öz təsirini göstərib. Dövlət başçısının tapşırığı ilə Dənizkənarı Milli Parkda aparılan yenidənqurma və abadlıq işlərinin nəticəsində onun arazisi sahiliboyu uzadılaraq 16 kilometrə çatdırılıb, burada yüksək tələblərə cavab verən müasir infrastruktur yaradılıb.

“Bulvar” sözü fransız mənşəlidir və sahil boyunca “gəzinti zolağı” anlamını verir. Lakin əvvəllər “bulvar” kəlməsi “dairəvi müdafiə istehkamu”, “qala” nəsnəsi daşıyırdı. İlk belə bulvarı ingilislər 1428-ci ildə Orlean şəhərinin mühasirəsi zamanı yaradıblar. Həmin dövrdə də holland mənşəli “bolwerg” kəlməsi “dairəvi qala divarları” - şəhər ətrafında tikilən müdafiə tikilisini bildirirdi. Müasir yozumunu bu söz XVII əsrin sonunda, Fransa kralı XIV Lüdovikin sayəsində qazanıb. Onun fərmanı ilə istehkam qurğularının yerində gəzinti üçün yaşillıq zolağı salınıb.

Bakı bulvarının yaranma tarixi XX əsrin əvvəllərindən - 1909-cu ildən başlayır. Məhz yüz on il əvvəl Xəzərin Bakı sahilı və o zaman rus imperatoru II Aleksandrın adını daşıyan sahil küçəsi arasında yaşillıq zolağı - bulvar salınıb. Bulvar böyük inkişaf yolunu keçib. 1859-cu ildə Şamaxı şəhərində baş vermiş zəlzələ nəticəsində quberniya mərkəzinin Bakıya köçürülməsi şəhərin yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcı oldu. Qeyd etmək lazımdır ki, Bakı bulvarının salınması bilavasitə dənizkənarı sahilin nizamlanması ilə bağlı məsələ idi. Bu arazidə tikinti işlərinin başlanması XIX əsrin ikinci yarısına təsadüf edir. Sahil zolağında ilk mühəndis işləri azərbaycanlı memar Qasım bəy Hacıbababəyov tərəfindən aparılıb. O, 1862-ci ildə bütün sahil boyunca anbarların tikilməsi haqqında layihə tərtib edib. Burada 1867-ci ildə su kəməri çəkilib, fəvvarə və digər tikililər də inşa edilib. 1865-ci ildə Bakının hərbi qubernatoru və mülki hissa idarəsinin rəisi, general-leytenant M.P.Kolyubakinin xahişi ilə şəhəri dəniz sahilindən ayıran köhnə qala divarının sökülməsinə görə icazə verilir. Qala divarının sökülməsi nəticəsində sahilin və sahil boyunca yeni evlərin tikintisinə istifadə olunub.

Neft sənayesinin inkişafı nəticəsində Bakı böyük ticarət limanına çevrilir. Bakı limanı Rusiya imperiyasının ən böyük limanları sırasına daxil idi. Burada yük və sərnişin daşımaları həyata keçirilirdi. O zaman iqtisadi məqsədlər üçün istifadə olunan ensiz sahil zolağında yerləşən müxtəlif körpülər və anbarlar buranı tamamilə baxımsız, yararsız vəziyyətə salmışdı. Sahil zolağı iki hissəyə ayrılırdı: qərbdə Aleksandrovski, şərq istiqamətində isə Petrovski sahilı. Belə bir vəziyyət vahid sahil küçəsinin salınmasına məhdudiyət yarırdı. Eyni zamanda, şəhər əhalisinin dənizə çıxışına da əngəl olurdu.

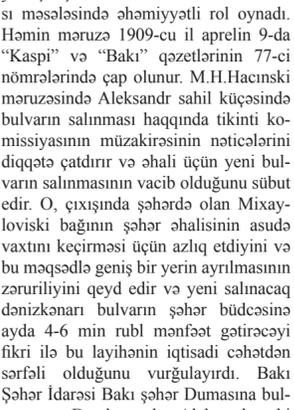
Bakı şəhərinin inkişafı, əhali sayının artması, Xəzər dənizinin səviyyəsinin aşağı enməsi, qala divarları söküldükdən sonra şəhərin sahilə doğru genişlənməsi sahil zolağının formalaşmasına, ümumiyyətlə, paytaxt şəhərinin ümumi görünüşünün daha da inkişaf etdirilməsinə əhəmiyyətli dərcədə zərurət yaratmışdı. XIX əsrin sonunda sahil zolağının nizamlaşdırılmasına dair müxtəlif layihələr hazırlanıb.

1897-ci ildə Şəhər İdarəsi Petrovski və Aleksandrovski küçələrinin nizamlaşdırılmasına dair təkliflərini Bakı şəhər Dumasının plan komissiyasına təqdim etdi. Təqdim olunan layihədə Qara Şəhərdən Mixaylovski küçəsinə qədər daş sadınn tikilməsi və 30 metr enində sahil zolağının çəkilməsi təklif olunurdu. Plan komissiyası şəhərin gözəllik, həm də hərəkət sərbəstliyinin təmin edilməsi baxımından nəzərdə tutulan sahilin 50 metr civarında müayyən edilməsinə qərar verir. Lakin sahil zolağında müayyən işlər aparılma da, çoxsaylı körpülərin və anbarların olması vahid sahil küçəsinin yaradılmasına mane olurdu. Burada aparılan abadlaşdırma işləri heç bir nəticə vermirdi. Şəhərin dəniz fasadı, demək olar ki, yaradılmamışdı.

1898-ci ildə Bakı şəhərinin ilk Baş planı mülki mühəndis N.Fon der Nonne tərəfindən tərtib edilib. O, plan komissiyasının sahil küçəsinin Dadaşovun dokundan Qara Şəhərə qədər uzadılması təkliflərini nəzərə alıb. Lakin sahil zolağında əzəl şirkətlərə məxsus körpülərin yerləşməsi səbəbindən o yalnız bu ərazinin boş hissəsinin genişləndirilməsinə və burada bulvarın salınmasını təklif edib. Beləliklə, Fon Der Nonnenin planında Dənizkənarı sahilin nizamlaşdırılması ilə bağlı məsələ əzəl şirkətlərin maraqları ilə toqquşduğuna görə öz həllini tapmayıb.

Sahil ərazisində yaşillığın salınması bu ərazinin bulvar şəklində salınması üçün mühüm rol oynayırdı. Qeyd etmək lazımdır ki, şəhər hakimiyyəti Bakıda bağ və parkların kifayət qədər olmadığı üçün sahil boyunca yaşillıq bağının yaradılmasına böyük önəm verirdi. Bulvarın salınması ilə bağlı məsələ 1902-ci il avqustun 12-də Bağ Komissiyasının iclasında müzakirə olunub. Bu iclasda dənizkənarı sahilin nizamlanmış hissəsində şəhər bağından “Qafqaz və Merkur” cəmiyyətinin binalarına qədər bağın salınması nəzərdə tutulurdu. Bununla bağlı mühəndis K.B.Skureviç və şəhər başkanı A.E.Vasileyev sahilə bağın salınması və burada güllərin və ağacların əkilməsi ilə bağlı layihə təqdim ediblər. Bu layihəyə əsasən güllərin salınması və ağacların əkilməsi sahil zolağının yalnız geniş hissəsində nəzərdə tutulurdu. Bu məqsədlə dənizkənarı sahilin bir hissəsinə münbit torpağın tökülməsi, sahilin nizamlanmış hissəsində isə arabalara hərəkətli və yüklərin daşınması üçün sahil boyunca yeni bir küçənin salınması təklif olunurdu. Tikinti komissiyası bulvarın salınması ilə bağlı məsələnin

Dənizkənarı bulvar - yüz on yaşlı istirahət məkanı

müzakirəsi zamanı yüklərin daşınması üçün sahil küçəsinə “Qafqaz və Merkur” şirkəti və Daş körpü istiqamətindən iki çıxışın ayrılmasını təklif edib. Bundan əlavə, şəhər sakinlərinin gəzintisinin rahatlığı üçün bulvarda iki xiyabanın salınmasına qərar verildi. Şəhər İdarəsinin və Bağ Komissiyasının növbəti iclasında şəhər başkanı A.E.Vasileyev sahil zolağında yaşillığın salınmasına dair ətraflı təkliflərini təqdim edir. Onun tərəfindən yerli iqlimin xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq xeyli ağac və kol əkilməsi təklif edildi. Məliyyənin ayrılmasında və təbii səbəblərdən - daimi əsən külək, su qıtlığı və s. yaşillıq sahəsinin ömrü çox olmasmışdı. Beləliklə, bulvarın salınması Bakı Şəhər Duması tərəfindən dəfələrlə müzakirə olunsada, təqdim olunan layihələrin maliyyələşdirilməməsi ucbatından məsələ öz həllini tapmırdı.

Bu istiqamətdə işlər yalnız 1909-cu ildə Bakı Şəhər İdarəsinin tikinti şöbəsinin rəhbəri olmuş, istedadlı təşkilatçı Məhəmməd Həsən Hacınskinin zamanında həyata keçirildi. Rusiyada təhsil almış M.H.Hacınski Bakı Şəhər İdarəsində fəaliyyəti dövründə şəhərin abadlaşdırılması və yenidən qurulmasına bilavasitə iştirak edib. O, Bakının ən məşhur abidələrinin biri olan Şirvanşahlar sarayının qorunması və bərpasında da mühüm işlər görüb. Bu dövrdə maarifpərvər, vətənpərvər, Avropa təhsili almış ziyalıların yetişməsi və onların döğmə şəhərini daha da inkişaf etdirmək və gözəlləşdirmək arzusu Bakı bulvarının salınmasına əsas rol oynayıb.

1909-cu il aprelin 7-də Məhəmməd Həsən Hacınski Bakı Şəhər Dumasının iclasında Dənizkənarı bulvarın tikintisi ilə bağlı məsələnin müzakirəyə çıxarılması bulvarın yaradılmasına böyük təkan verdi. Bakı Şəhər Dumasının növbəti iclaslarında Dənizkənarı bulvarın tədricən genişləndirilməsi müzakirə olunurdu. 1909-cu ildə bulvarın artıq üçdə bir hissəsi hazır idi: “Daş körpü”dən Gömrük körpüsünə (indiki Azneft meydanından Bulvar idman klubunun binasına kimi) qədər ərazinin uzadılması isə 1910-cu ildə baş verdi.

İqbal Hacıyev

ASCO-nun Təlim-Tədris Mərkəzinin keçirdiyi təlimdə nüfuzlu xarici şirkətlərin əməkdaşları iştirak ediblər

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının tərkibində fəaliyyət göstərən Təlim-Tədris Mərkəzinin "Total", "Saipem", "BP" şirkətlərinin müxtəlif ölkələrdən olan nümayəndələrinin iştirakı ilə əsas təhlükəsizlik təlimi keçirilib.

Təlimi ASCO sədrinin müşaviri, uzun illər dənizdə çalışan, tanınmış kapitan Titos Giannakakis aparır.

Təlim zamanı iştirakçılara təhlükəsizlik standartları, məqsəd və tələblər izah olunub.

5 günlük əsas təhlükəsizlik təlimi IMO Model Kurslarının 1.19, 1.20, 1.13, 1.21 təlimatlarına əsaslanır. 2010-cu ildə qəbul olunmuş yeni IMO tələblərinə əsasən bu təlim dəniz nəqliyyatı vasitələrində çalışan bütün

dənizçilər üçün məcburidir.

Nəzəri və praktik məşğələlərdən ibarət olan təlim özündə fərdi sağqalma texnikası, yanğından qorunma təhlükəsizlik və yanğına mübarizə, ilk yardım, fərdi təhlükəsizlik və sosial məsuliyyət məsələlərini birləşdirir.

İtkin düşümlərin tapılması üçün axtarış-əməliyyat tədbirləri davam etdirilib

Tunisdən İtaliyaya yola düşmüş və göyərtilərinə 50 nəfər qanunsuz miqrantın olduğu gəmi Lampedusa adası yaxınlığında batıb. BBC telekanalının yaydığı xəbərə görə ki, qəza yerinə gələn İtaliya xilasçılara səkki uşaqla, doqquz nəfər in cəsədi çıxdı. Qeyd olunur ki, 22 nəfər xilas etmək mümkün olub, 19 miqrant isə itkin düşüb.

İtaliya Sahil Mühafizə Xidmətinin məlumatında bildirilir ki, onlara bazar ertəsinə keçən gecə adanın sahillərində qaçqın gə-

misinin batması barədə məlumat daxil olub. Sahil Xidmətinə və Mali polisə məxsus olan iki gəmi onların yardımına göndərilib. Qəzanın səbəbinin pis hava şəraiti və miqrantların ağırlığı kiçik gəminin bir tərəfinə salması olub. İtkin düşümlərin tapılması üçün axtarış-əməliyyat tədbirləri davam etdirilib.

Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının (IOM) sözcüsü Flavio Di Giacomone bildirir ki, insanlar Tunis və Qərbi Afrika ölkələrinin vətəndaşları olduqlarını bildirib.

"Caspian Ecology" sərğisində 30-dan artıq şirkət bir araya gələcək

Noyabrın 13-dən 15-dək Bakı Ekspo Mərkəzində "Caspian Ecology" - X Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Ətraf Mühit Sərğisi keçiriləcək. Sərği Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, eləcə də IDEA İctimai Birləşmiş Tərəfindən dəstəklənir. Sərğinin təşkilatçısı "Caspian Event Organisers" (CEO) şirkətidir. Sərğinin qızıl sponsoru qismində "Motanet A" şirkəti çıxış edir. "Holcim Azerbaijan" şirkəti, həmçinin sərğinin sponsorları sırasındadır.

CEO-dan bildirilib ki, "Caspian Ecology" sərğisi həm ölkədə, həm də Qafqaz regionunda ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə keçirilən mühüm tədbirdir. Bu il yubiley sərğində Almaniya, Azərbaycan, Böyük Britaniya, Fransa, İtaliya və Xorvatiya kimi ölkələrin təmsil edən 30-dan artıq şirkət bir araya gələcək. Bir faktı da qeyd etmək lazımdır ki, sərği iştirakçılarının ümumi sayının 20 faizini xarici şirkətlər təşkil edir. Onların əksəriyyəti sərğidə ilk dəfə iştirak edir. Sərğinin debütantlarının ümumi sayı isə 17 faizdir.

Sərği növbəti dəfə ictimaiyyə-

tin və müvafiq qurumların diqqətini ətraf mühitin mühafizəsi, təbii ehtiyatlardan istifadənin optimallaşdırılması və materialların təkrar emalı kimi mövzulara cəlb edəcək. "Caspian Ecology" sərğisinin iştirakçıları - sənayenin aparıcı fiqurları - 3 gün ərzində sərğinin peşəkar auditoriyasına sənayenin ən son nailiyyət və innovasiyalarını nümayiş etdirəcəklər. Şirkətlər tullantıların utilitasizasiyası və emalı üçün avadanlıqlar, sutemizləmə və təkrar emal sistemləri, kağız və karton istehsalı və s. kimi sahələrdə məhsul və xidmətlərini sərğidə təqdim edəəcəklər.

Ənənəvi olaraq, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin stendində son illər nazirliyin dəstəyi ilə hazırlanmış ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində müntəzəm ekologiya layihələr təqdim ediləcək. "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin də qatılacağı sərği-

də həmçinin Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi, "Azərsu" ASC, "AzerGold" QSC, "BP", "GIZ", "SOCAR Polymer", "Təmiş Şəhər" ASC, debütant "SOCAR Foster Wheeler Engineering LLC" və bir sıra digər şirkətlər iştirak edəəcəklər.

Sərği çərçivəsində ilk dəfə olaraq "Müəssisələrin ekoloji-sosial məsuliyyəti" mövzusunda sessiya təşkil ediləcək. Sessiyanın diqqətində nüfuzlu şirkətlərin nümayəndələri öz ekoloji siyasətləri haqqında məlumat verəcək və praktiki təcrübələrini bölüşəcəklər.

Beləliklə, "Caspian Ecology" sərğisi aparıcı sənaye iştirakçıları və dövlət qurumları ilə eyni platformada görüşmək üçün imkan yaradan mühüm strateji qovşaqdır. Sərği həmçinin ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində işğar ölkələrin genişləndirilməsi, yeni tərəfdaş axtarışı, təcrübə mübadiləsi və əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına kömək edəcək.

Sərği haqqında ətraflı məlumatı və elektron dəvətnaməni www.caspianecology.az rəsmi saytımdan əldə etmək mümkündür.

Qayıqda üç ton həşiş aşkarlayan polisler xilaskarlarını həbs ediblər

İspaniyada narkotik vasitə alverçiləri qayıqları toqquşduqdan sonra suya düşən Müliki Qvardiyanın əməkdaşlarının köməyinə yetişiblər.

"Europa Press" agentliyinin verdiyi xəbərə görə, polis Malaqa əyaləti sahillərində cinayətkarların həbs olunması üzrə əməliyyat keçirmiş. Hüquq-mühafizə orqanları narkotik vasitələrin daşınmasında şübhəli bilinən dörd nəfərin qaçmağa

çalışdığı kateri təqib etməyə başlayıblar. Lakin təqib qəza ilə nəticələnib. Sürətlə hərəkət edən qayıqlar toqquşub və üç polis əməkdaşı dənizə düşüb.

Əməliyyatda iştirak edən helikopterlərdəki polisler vəziyyətin təhlükəli olduğunu görərək mikrofon vasitəsilə cinayətkarları köməyə çağırıblar. Yekunda xilas olunan polisler qayıqda üç ton həşiş aşkarlayaraq xilaskarlarını həbs ediblər.

Xəzər dənizində gəmiçiliyin inkişafı Azərbaycan iqtisadiyyatının bu sahəsinin gəlirliliyini bərbəstə stimullaşdırır. Xəzər hövzəsində donanma vahidlərinin, iştirak etdiyi layihələrin sayına, peşəkar insan resurslarına görə xüsusilə fərqlənən şirkətlərdən biri "Caspian Marine Services Limited" (CMS) öz fəaliyyəti ilə ölkəmizdə iqtisadi yüksəlişə mühüm töhfələr verir. Müsahibəmiz "Caspian Marine Services Limited" şirkətinin direktoru Zəmin İsmayilovdur.

"CMS" artıq uzun müddətdir ki, fəaliyyət göstərir. Sizin rəhbərliyiniz altında fəaliyyət göstərən bu iri gəmiçilik şirkətində ilk yarandıq gündən indiyə kimi nə dəyişib?

- Biz fəaliyyətə başladığımız ilk dövrdə şirkətimizin özü məxsus olan gəmiləri və digər donanma vahidləri yox idi. İri layihələrin öhdəsindən gələ bilmək komanda formalaşdırılmışdıq, işçilərimizin sayı çox az idi. Demək olar ki, 4-5 nəfər işçi ilə fəaliyyətə başlamışdıq. Qeyd edim ki, "CMS"-in qeydiyyatı 2006-cı ildə olsa da şirkətimiz 2008-ci ildə tam gücü ilə fəaliyyətə başlayıb. O zaman biz Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin tərkibində olan "Xəzər Dəniz Neft Donanması"-nın 3 gəmisini icarəyə götürdük və ilk işlərimizi görməyə başladırıq. Beləliklə, gəlirlərimizi fəaliyyətimizin inkişafına yönəldərək zaman keçdikcə özümlük gəmilər və digər müxtəlif növ donanma vahidləri olaraq şirkətin maddi-texniki bazasını zənginləşdirdik. İndi ən əsas fərqliliyimiz və uğurumuz hazırda malik olduğumuz 38 donanma vahidinin çoxunun "CMS"-in özü məxsus olmasıdır. Biz artıq kiçik şirkət deyilik. Yenicə fəaliyyətə başladığımız müddətə təbii ki, təqdim etdiyimiz işin keyfiyyəti tam fərqli idi. Dünyada dənizçilik standartları və sertifikatlaşma tamamilə başqa səviyyədə idi. Hazırda bazarda rəqiblərimiz olsa da "BP", "Total" kimi beynəlxalq miqyaslı şirkətlərin seçimi bizim şirkətdir. Təbii ki, ilk fəaliyyət dövründəki işçi sayımızla hazırda olan işçi sayımız arasında da kəskin fərq var. Belə ki, 2006-cı ildə 4-5 işi ilə işə başlayan "CMS"-in hazırda 700-dən çox işçisi var.

- Fəaliyyət göstərdiyiniz müddətdə neçə gəmi əldə etmişiniz, dünya standartlarına uyğun olan və artıq köhnə hesab olunan gəmiləriniz nə qədərdir?

- "CMS" gənc şirkət hesab olunsada müəssisələrimiz çox təcrübəlilirdir. İlk gəlir əldə etdiyimiz dövrdən indiyədək "CMS" hamişə müasir standartlara cavab verən çoxfunksiyalı gəmilər almağa çalışıb. Biz əldə etdiyimiz donanma vahidlərindən uzun müddət gəlir əldə etmək üçün müasir gəmilər və müxtəlif növdə

donanma vahidlərini almağa üstünlük veririk. Hazırda ən müasir iki gəmilimiz var - "Rəşid Behbudov" və "Müslüm Maqomayev". Onların istismarına daha çox "high-tech" (müasir) texnologiyalar istifadə edilir. Qeyd etdiyim gəmilər yüksək sürətlidir, mühərrikləri MTU istehsalıdır ("Maybach"), hərəkəti, dizaynı, suda davamlılığı, keyfiyyəti tamamilə fərqlidir. Təchizat gəmilərimizdə müasir standartlara uyğundur. Biz özünü bazarıda sübut edən dizayna və texniki göstəricilərə malik donanma vahidlərinə daha çox üstünlük veririk. "CMS"-in malik olduğu donanma vahidlərinin 50 faizi müasir gəmilərdən ibarətdir. Bizim şirkətimizin donanma vahidlərinin ortaq yaşı beynəlxalq ortalama göstəricilərdən daha azdır və 8,42 il təşkil edir. Bu, gözəl göstəricidir.

- "CMS" şirkətini Xəzər regionunda hansı xüsusiyyətlərə görə lider şirkət hesab etmək olar?

- "CMS" öz insan resurslarına görə Xəzər regionunda lider gəmiçilik şirkətidir. Mən bunu əminliklə və xüsusi qürur hissi ilə deyə bilərəm. Bizim müttəxissizlərimiz çox peşəkardırlar. Belə bir fikir var: ən pis şirkətə ən yaxşı gəmi verilsə, o gəmini işlədə bilməyəcek. Ən yaxşı şirkətə ən pis gəmi verilsə, o şirkət hamı gəminin hom ömrünü uzadar, həm də məhsuldar şəkildə işlədə. "CMS"-in başqa rəqib şirkətlərdən daha səmərəli, effektiv və keyfiyyətli xidmət həyata keçirir, daha fərqli maliyyə imkanlarına malikdir və donanma vahidlərinin sayı və növləri daha çoxdur. Biz qısa müddətli müqavilələrlə icra etməyimizə baxmayaraq rəqib şirkətlərdən daha çox gəlir əldə edirik. Qeyd edim ki, bütün bu göstərdiyim fərqlər olsa da, mən "CMS"-in direktoru olaraq daha çox insan resurslarımızla fərqləndiyimizi qeyd etməkdən qürur duyuram. Biz rəqabətə davamlı komandaya malik olan şirkətik.

- "CMS" donanma vahidlərinin təzəliyinin qorunub saxlanmasına və təmirinin həyata keçirilməsinə hansı qaydalarla tənzimləyirsiniz?

- Hər bir gəminin özü məxsus olan büdcəsi var. "CMS" bütün gəmilərinin büdcəsindən təmir üçün də müəyyən qədər vəsait ayırır. Çox təəssüf edirik ki, hazırda bir çox şirkətlər gəmi təmiri üçün ayrılan vəsaiti daha da azaltmağa çalışır və bu da daha sonra əks təsirlərini göstərməyə başlayır. Baxımsız gəmilər daha tez köhnəlir, sınırlı, sıradan çıxır və noticədə təmiri üçün daha çox vəsait tələb olunur. Təbii ki, gəlir də əldən gedir. "CMS" hər bir gəmi üçün nəzərdə tutulan müəyyən müddətli təmir göstərişlərinə əməl etməyə çalışır. Gəminin təzəliyini qoruyub saxlamaq üçün əsas amillərdən biri də heyətdir. Heyət üzvlərinin vaxtaşırı təlimlərlə cəlb olunması zəruridir. Gəmilər üçün nəzərdə tutulan "Planlı Təmir" proqramı mövcuddur. "CMS" bu proqramı elektron şəkildə gəmilərimizin işinə tətbiq edir və bu gəmilərin təhlükəsiz vaxtli-vaxtında həyata keçirməyə çalışır. Hər səhər gəmi kapitanı həmin proqramı açır və orada göstərilən tələbləri yoxlamaq üçün sistemini alverişi tərəfi ondan ibarətdir ki, o, heyətin diqqətini gəminin təmirinə və ya saxlanmağa ehtiyacı olan ehtiyat hissələrinə və avadanlıqları cəlb edir. Bu proqramın xatırlatmaları sayəsində işçilərin nəyisə axtarıb tapmasına və ya yaddaşa saxlanmasına ehtiyac qalmır. Biz ofisdən hər bir gəmidə həyata keçirilmiş təmir və yenilənmə işlərini yoxlaya bilirik. Bunun üçün hər bir gəmiyə nəzarət edən məsul şəxslər var. Onlar kapitanlar və gəmi heyəti ilə mütəmadi ünsiyyətdə olub və proqram tərəfindən təyin olunan tapşırıqları vaxtında həyata keçirilməsinə nəzarət edirlər. Bu iş gəminin texniki vəziyyətinin saz vəziyyətdə qorunub saxlanmasına xidmət edir.

- "CMS" donanma vahidlərinin təzəliyinin qorunub saxlanmasına və təmirinin həyata keçirilməsinə hansı qaydalarla tənzimləyirsiniz?

- "CMS" donanma vahidlərinin təzəliyinin qorunub saxlanmasına və təmirinin həyata keçirilməsinə hansı qaydalarla tənzimləyirsiniz?

Gəmilərin mövcud texniki vəziyyətinin qorunub saxlanılması isə "CMS"-in işinin davamlılığı və fasiləsizliyini təmin edən əsas amildir. İstənilən müştəri üçün etibar edilən layihənin vaxtında, razılaşdırılmış vaxt və keyfiyyət çərçivəsində həyata keçirilməsi əsasdır. Həç bir müştəriyə maraqlı deyil ki, verilən tapşırıq həyata keçirərək şirkət nə kimi vəsaitlərdən istifadə etmişdir, hansı növ çətinliklərlə üzləşir və ya layihə üçün nəzərdə tutulan hansısa gəmi nasazdır ya yox. "CMS"-in əsas işi yük daşımaq deyil, müştərinin əsas tələbi onun yükünü vaxtında, zadəsiz və etibarlı şəkildə göstərilən yerə çatdırmaqdır. Şirkət gəmilərinin hamışə işlək olmasına nəzarət etməlidir ki, müştəri də hər zaman göstərilən xidmətdən razı qalsın.

- Bu günlərdə "BP" şirkəti ilə "Caspian Marine Services Limited" arasında növbəti əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı. Bu barədə ətraflı məlumat verməyinizi istərdim.

- Biz "BP" şirkəti ilə il ərzində əməkdaşlıq edirik. "BP" çoxsaylı layihələrində "CMS"-ə ən mühüm gəmiçi tərəfdaşı kimi yanaşır. "BP" ilə uzunmüddətli əməkdaşlıq sayəsində bu şirkətin strateji dost şirkətini çevirmişik. Şirkətlərimiz arasında etibar və güvən vardır. Əməkdaşlıq əlaqələrimizin uğurlu göstəricisi üzrə inkişafı şirkətlərimiz arasında qarşılıqlı xidmət razılığı ilə müttənasıdır. Şirkətimiz "BP" ilə 2013-cü ildən etibarən əsasən "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə əməkdaşlıq edir. Qeyd etdiyim layihə üçün xüsusi gəmilər alınıb. Məlumat üçün bildiriş ki, bu layihənin donanma vahidləri ilə təchizatının 90%-ni "CMS" həyata keçirib. Hazırda 2021-ci ilə kimi "Rəşid Behbudov" və "Müslüm Maqomayev" gəmilərimiz müqavilə ilə "BP"-yə icarəyə verilib. Alyans tərəfdaşımız olan ASCO ("Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi") QSC ilə birgə daha iki gəmini - "Lənkəran" və "Qubadlı" gəmilərini "BP"-nin icarəsinə verməmişik. Bu günlərdə "BP" ilə yeni aspektdə əməkdaşlığımız planlaşdırılıb. Bu əməkdaşlığın mahiyyəti "BP" layihələrinin icrasının pik vaxtlarında qısa müddətli ehtiyacları zamanı şirkətin donanma vahidləri ilə təmin olunmasının "CMS" şirkətinə etibar etməsi ilə bağlıdır. "CMS" ilə "BP" arasında bu müqavilənin imzalanması son mərhələsindədir.

- "CMS" ilə əməkdaşlıq etmək istəyən şirkətlər üçün hər hansı xüsusi tələblər mövcuddurmu?

- Bəli, xüsusi şərtlər var. Bu, əmək-

danların əksəriyyəti Əfqanıstan, Qoşqo və Suriya vətəndaşlarıdır. Üç rezin qayıq vasitəsilə ölkəni tərk etmək istəyən köçkünlərin 62-si uşaqlar, 41-i isə qadınlar.

Köçkünlər aidiyyəti qurumlara təhvil veriliblər.

"Caspian Marine Services": "Biz rəqabətə davamlı komandaya malik olan şirkətik"

Gəmiləri mümkün təhlükədən qorumaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirirsiniz?

- Bu məsələlər də insan amili ilə sıx bağlıdır. Gəmidəki hər hansı bədbəxt hadisənin yaşanması şirkətdə işə gətirilmə zamanı buraxılan səhvlər nəticəsində baş verir. "CMS" üçün insan faktoru hər bir amildən önə gəlir. Bizim üçün insan həyatı hər şeydən dəyərlidir. Biz daima bütün işçilərimizə bildiriş ki, bizim üçün onların həyatı və sağlamlığı çox vacibdir. İşçilər işə gətirildikdən sonra onların mövcud biliklərini zənginləşdirmək, həmçinin onların akademik biliklərini təcrübədə, real vəziyyətdə yoxlanılması məqsədli ilə gəmilərdə mütəmadi olaraq və təsdiqlənmiş plana uyğun olaraq təlimlər keçirilir.

- "CMS" yaxın gələcəkdə yeni donanma vahidləri almağı planlaşdırırmı?

- Ötən ilin sonunda şirkətimiz "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" ilə birgə İtaliya şirkətindən 3-4 yaşlı beş təchizat gəmisini ("Xocalı", "Quba", "Savalan", "Murovdağ" və "Şahdağ") almışdır. Onlar demək olar ki, istismar olunmamış gəmilər hesab olunur. Buna baxmayaraq həmin gəmilərin istismara hazırlanması üçün hazırda əməliyyat və texniki şöbələrimiz müəyyən işlər aparır. Dənizdə üzmə sınaqlarının nəticəsində aşkar edilən çatışmazlıqları aradan qaldırmaq istəyirik. Yaxın vaxtlarda gəmilərin istismara verilməsi nəzərdə tutulur. Bu gəmilər "BP", "Total", "Caspian Geophysics" LLC və s. şirkətlərinə müxtəlif layihələr üçün icarəyə verilib.

- "CMS" yaxın gələcəkdə hansı sahədə yeniliklər edəcək?

- "CMS" Fars körfəzində sərnəşin gəmilərinin istismarını ilə bağlı layihə üzrə danışıqlar aparır. Bu layihə adətən regionda sərnəşində xidmətin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Layihə üçün yeni gəminin alınmasının mümkünlüyü nəzərdən keçirilir. Bu əməkdaşlıq təşəbbüsümüz həyata keçərsə, biz növbəti uğurumuzla imza atmış olacağıq və Azərbaycanın gəmiçilik tarixində ilk dəfə Azərbaycanın qeyri-dövlət gəmiçilik şirkəti Xəzər hövzəsində kənarında xarici şirkətə uzunmüddətli müqavilə imzalamış olacağıq. Qeyd etməm lazımdır ki, "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC (ASCO) xarici şirkətlərlə geniş şəkildə əməkdaşlıq edir və bu əsasən yükdaşıma sahəsində olan əməkdaşlıqdır. "CMS", öz növbəsində, bu yeni layihənin icrası ilə beynəlxalq bazara çıxış etməyə çalışır. Niyətiçin uçuşla gerçəkləşərsə, bu, təbii ki, bizim şirkət üçün deyil, Azərbaycan üçün böyük nailiyyət hesab oluna bilər.

Hər bir dənizçinin 5 il aralqla keçməli olduğu təlimlər var. Başqa şirkətlər bu təlimləri özləri - daxili resursları hesabına həyata keçirir. "CMS" şirkətində həmin təlimlər əməkdaşlıq etdiyimiz peşəkar təlim şirkəti tərəfindən təşkil edilir. Məqsədimiz təlimlərin keyfiyyətliyi təmin etməkdir. İşə gətirdiyimiz bütün dənizçilərə təlim keçdikdən və borta təhlükəsiz şəkildə işləməsinə tam əmin olduqdan sonra gəmiyə yola salırıq. Biz həmçinin gəmilərimizdə dəniz sərnəşinləri də təchizatlayırıq.

- Gəmilərin təhlükəsizliyinin təmini üçün hansı addımlar atırsınız?

BMT-nin mənzil-qərarlarında keçirilən iqlim sammitində hökumət başçıları, biznesmenlər və vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri global istiləşmənin qarşısını almaq üçün konkret milli öhdəliklər götürüblər. Qətər əmiri Tamim ben Həməd Al Tani vəd edib ki, onun ölkəsi futbol üzrə ekoloji cəhətdən təmiz dünya çempionatı keçirəcək. Almaniya Kansleri Angela Merkel bildirib ki, alman hökuməti yeni "iqlim paketi" üzrə sərmayə proqramı hazırlayıb. Yeni Zelandiyanın Baş Naziri Casinda Ardern 2028-ci ilədək keçiriləcək ağacəkmə kampaniyası haqqında məlumat verib.

BMT-nin saytı xəbər verir ki, Qətər Əmiri sammitdəki çıxışında deyib: "2022-ci il futbol üzrə dünya çempionatı Qətdə keçiriləcək. Biz ekoloji cəhətdən təmiz yarışlar keçirəcəyik. Bu, karbon qazı emissiyasının olmadığı ilk çempionat olacaq. Biz stadionda matçları günəş batareyaları ilə təchiz olunmuş texnologiyalar, o cümlədən soyutma və işıqlandırma sistemi ilə, enerjiyə və suya qənaət edilməsi şərti ilə keçirəcəyik".

Qətər Əmiri kiçik ada dövlətlərinə və daha az inkişaf etmiş ölkələrə iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizə və təbii fəlakətlərə qarşı mübarizə

məqsədilə 100 milyon dollar vəsait ayrılacağı da vəd edib. Almaniyanın Kansleri Angela Merkel sammit iştirakçılarını təcili tədbirlər görməyə və gənclərin çağırışına səs verməyə dəvət edib. O vurğulayıb ki, global problemləri yalnız birgə sayırlar həll etmək olar və Almaniya bu sahədə dərin inqilabi dəyişikliklər ərəfindədir. Merkel əlavə edib ki, onun ölkəsi bu yaxınlarda global istiləşmə ilə mübarizə layihəsinə 54 milyard avro ayrılmasına dair sərəmayə paketini razılaşdırıb.

Almaniya Kansleri BMT Baş Assambleyasının tribunasından bəyan edib ki, onun ölkəsi 2030-cu ilədək parnik qazlarının atmosferə buraxılmasını 1990-cı illə müqayisədə 55 faiz azaldacaq, 2050-ci ildə isə onu sifir səviyyəsinə endirəcək. Niderlandın Baş Naziri Mark Rütte də bu cür vədlə çıxış edərək bildirib ki, onun ölkəsi də 2030-cu ilədək parnik qazlarının emissiyasını 49 faiz azaldacaq və 2050-ci ildə bu rəqəmi 95 faizə çatdıracaq.

Yeni Zelandiyanın Baş Naziri

Qlobal istiləşməyə qarşı öhdəliklər

Casinda Ardern xatırladı ki, onun ölkəsinin payına global atmosfer tullantısının cəmi 0,17 faizi düşür. Lakin bu o demək deyil ki, həmin ölkənin əhalisi bu sahədə heç bir tədbir görməyəcək. Yeni Zelandiyada hökumət əhaliyə elektrik və ekoloji təmiz avtomobillərdən istifadə etməyi tövsiyə edir. Burada artıq elektrik enerjisinin 80 faizi bərpa olunan mənbələrdən hesabına istehsal edilir.

Yeni Zelandiyanın Baş Naziri ölkədə 2028-ci ilədək 1 milyard ağac əkilməsi planından da danışıb. Onun sözlərinə görə, artıq 150 milyon ağac əkilib. 2035-ci ildə Yeni Zelandiyada istehsal olunan elektrik enerjisinin hamısını bərpa olunan mənbələrdən hesabına əldə edəcəkdir.

Casinda Ardern vurğulayıb: "Biz neft və qaz kəşfiyyatı üçün icazə verilməsini dayandırmışıq. Bunun əvəzinə hökumətimiz "yaşıl" hidrogen və biyoyanacaq istehsalına sərəmayə qoyacaq. Maqsadımız 2035-ci ildə elektrik enerjisinin tamamını bərpa olunan mənbələrdən istehsal etməkdir".

Maldiv Prezidenti vurğulayıb: "Lakin bu təşəbbüsün həyata keçirilməsi üçün maliyyə resursları lazımdır. 2010-cu ildə qəbul edilmiş plan da göstərilir ki, 2020-ci ildə sonayə cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparmaq üçün az gəlirli dövlətlərə 100 milyard dollar vəsait ayrılacaq. Artıq 2019-cu ilin sentyabr ayıdır və tezliklə 2020-ci il gələcək. Mən böyük təəssüf hissi

ilə qeyd etmək istəyirəm ki, həmin məqsədlərə gözlədiyimizdən daha az vəsait ayrılıb".

Roma Papası Fransiskın sammit iştirakçılarına videomüraciəti yayılıb. Pontifik bəyan edib ki, iqlim dəyişiklikləri bəşəriyyətin ən başlıca problemlərindən biridir və onun həlli üçün "dürüstlük, məsuliyyət və cəsarət" tələb olunur.

Parnik qazlarının atmosferə global emissiyası rekord səviyyəyə çatıb və getdikcə artır. Son dörd ildə dünyada ən isti hava qeydə alınıb. Arktikada qış temperaturu isə 1990-cı ildən etibarən 3 dərəcədə Selsi artıb. Dəniz səviyyəsi yüksəlir və onun həlli üçün "dürüstlük, məsuliyyət və cəsarət" tələb olunur.

BMT-nin Nyu-Yorkdakı mənzil-qərarlarında toplaşan hökumət, biznes və vətəndaş cəmiyyətləri nümayəndələri iqlim dəyişməsi ilə mübarizə layihələrinin maliyyələşdirilməsi, bərpa olunan enerji mənbələrinə keçid, qazıntı yanacaqdan imtina edilməsi və istehsalın modernləşməsinə vəsait ayrılmasını müzakirə ediblər. Onlar bu sahədə təcrübə mübadiləsi aparırlar.

YARIZARAFAT, YARIGERÇƏK

Qarmaq atılan yerdə, balıq kimi düşünmək olmaz.

Hardasa bir körpə ağlayırsa, bir Ana, bir Ana ağlayırsa, Allah da günahkar dır.

Öz qiymətinizi bilin və sizi bundan az dəyərləndirənlərdən uzaq olun.

Nəyinsə arxasınca qaçarkən nələri isə tapdalarınız.

Hər yuxudan duranda yenidən doğuluruq.

Ancaq ömür bizimdir. Qalan heç nə bizim deyil.

Dinləyən az olan yerdə danışan çox olur.

Ağlımızdan istifadə etmədiyimiz yerdə başqaları bizdən istifadə edirlər.

Allah bəzilərinə ağılı sonra verəcək?

Az qalıb ki, bəziləri ağıllı olduğunu ağıl dişini göstərməklə sübut etsin.

Baş nə qədər dolu olsa, o qədər az əyilər.

Ara qatmağı bacaranlar satmağı ondan yaxşı bacarırlar.

Şəxsi maraqları üçün dünyanın o başına da gedənlər insanlıq naminə qonşularının qapısında ayaq saxlamağa niyə ərinirlər?

Hər kəs özünü haqlı sayandan haqq da mənim kimi pis gündədir.

Nə qədər ki, özlərini dünyanın xoşbəxti sayan bədbəxtlər çoxdur, dünya da bədbəxt gündə olacaq.

Mənzilimə girməyən ağcaqanadların hamısı yaxşıdır.

Həttə xidmətçilərə də yalnız xidmətçi kimi baxmaq olmaz.

Səhv olduğunu bilməyən adamların bütün suallara cavabı var.

Öyrənməyə artıq yük kimi baxanların yükü həmişə ağır olar.

Yıxağa çalışanlar o qədər çoxdur ki, ayaqüstə dayanmaq hazırda dünyanı ən zor işidir.

Problemin sizi "həll etməməsi" üçün problemi vaxtında həll edin.

Məsuliyyətin nə olduğunu bilməyən nə sözü bilinər, nə üzü.

Ahın yazısını hər kəs özü yazır. Sadəcə çox adam səhvsiz yaza bilmir.

Baş düşməyinin başına daş düşəndə başa düşür?

Getsəniz yaxın, aparacaq axın. Ciddi cəhdlə yalan danışmağın ciddiyyə dəxli yoxdur.

Heç nəyin fərqində deyilsə, o demək deyil ki, fərqin nə olduğunu bilmir.

Ən zəif nöqtənin zəif olduğunu bilmədiyiniz nöqtədir.

Xətalardan başqa, heç nədən qorxmayın.

Anlamadıklarına sahib olanların "anlatdıqları"ndan nə başa düşmək olar?

Geri qayıtmaq barədə fikirləşməyən uzağı, irəliləməsinə ləngitmək olar.

Bəzi adamların "ciki ilə biki"ni özlərindən başqa hamı bilir.

Mübarizə doğulanların qollarına qandah yalnız kəsiləndən sonra vurmaq mümkündür.

Bir analar, bir də Allah mühakiməlik deyillər.

Kimlərsə qarnı çox ağır olan yerdə kimlərsə başı çox ağırır.

Mədəsinin sağlam olması heç kəsə haram yemək haqqı verir.

Adam var, onun gözünü doyurmaq min adamın qarnını doyurmaqdan çətindir.

Siz axmaqların yanında mənə bir ağıllı göstərin, mən axmaqların bütün günahlarını onun boynuna tökməm.

Rasif TAHIROV

BMT-nin İqlim Şurası global istiləşmənin fəsadları barədə xəbərdarlıq edib

Dünyada buzlaqların əriməsi gələcəkdə planetin bütün əhalisi üçün fəsadlara yol açır. Hərəkətli iqlim dəyişikliyi və istiləşmə fonunda nisbətən kiçik buzlaqlar artıq qarşılıqlı onilliklərdə yox olacaq.

Bu məlumatlar BMT-nin İqlim Şurasının hazırladığı xüsusi hesabatda əksini tapıb. Hesabatda bildirilir ki, iqlim dəyişikliklərinə qarşı tutarlı tədbirlər görülməzsə, əsrimizin sonunadək Mərkəzi Avropa, Şimali Asiya, Şərqi Afrika və And dağlarının tropik qurşağına aid hissəsindəki kiçik buzlaqların 80 faizi məhv olacaq.

Global kontekstdə buzlaqların əriməsi bir sıra problemlərə yol açacaq ki, onların sırasında dünya okeanlarında və dənizlərdə suyun səviyyəsinin yüksəlməsi öndə dayanır. Dünya okeanlarında suyun səviyyəsinin artmasında Qrenlandiya və Antarktidada buzların əriməsi də rol oynayır. 2006-2015-ci illərdə dünyada suyun səviyyəsinin artımı hər il orta hesabla 3,6 millimetr təşkil edib və bu da 1901-1990-cı illər arasındakı dövr üzrə illik artımda 2,5 dəfə yüksəkdir. Uyğun şərtlər altın-

da, yəni, dünyada orta temperaturun +2 dərəcədən çox olmayaraq artması şəraitində əsrin sonunda dəniz səviyyəsi ümumilikdə cəmi yarım metr yüksələ bilər.

İstiləşmə təkcə buzlaqların əriməsini sürətləndirmir, eyni zamanda, dünya dənizlərində suyun temperaturunun yüksəlməsi də bir sıra problemlərə yol açır. Bir sıra heyvan növləri, mərcan rifləri və bitkilər isti temperaturun təsiri altında məhv olma təhlükəsi ilə üz-üzədir.

Hesabat müəlliflərinə görə, dünyada yaşıl texnologiyaların inkişafı iqlim dəyişikliklərinin qarşısını almaq üçün yətləri vasitə sayıla bilməz. Dünya ölkələri havaya daha az zərərli qazların buraxılması üçün səylərini artırmalıdır.

Elgün Nifəli

İqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizlər kruiz laynerinin yolunu kəsiblər

Finlandiyada iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizələr limanda kruiz laynerinin yolunu kəsiblər.

Finlandiya KİV-ləri xəbər verir ki, ekologiya fəalları Helsinkinin Herno-saari limanında "MS Queen Elizabeth" kruiz laynerinin yolunu kəsdi. Laynerin yolunu kəsdiyələri üçün gəminin sərnişinləri təyin olunmuş vaxtda yola çıxma bilməyiblər.

"Nəslə kasilməyə qarşı üsyan" beynəlxalq qrupunun tərkib hissəsi olan "Elokapina" qrupunun fəalları öz epa-

taj addımları ilə laynerin dənizə çıxmasını təqribən 1 saat ləngitdilər.

Layner axşam saat 5-də Sankt-Peterburqa yola düşməli idi. Lakin baydarkalara oturmış fəallar gəminin ön hissəsinin qabağını kəsərək onun tələfata yol verməmək üçün manevr etməsinin qarşısını alıblar. Hadisə yerinə dərhal Finlandiya polisi çağırılıb. Polis bir nəfəri tutub.

"Elokapina" üzvü Elina Kaupi bildirib ki, onlar diqqətli ekologiya və iqlim böhranına cəlb etmək istəyirlər. "Elokapina" təşkilatı Finlandiyada 2018-ci ildən fəaliyyət göstərir. Qeyri-zorakı addımların tərəfdarı olan təşkilat iqlimə ziyan vuran fəaliyyətə qarşı mübarizə aparır.

Rauf Əliyev

Holland geofiziki Daue van Hinsbergenin rəhbərlik etdiyi avropalı alimlərdən ibarət qrup tərəfindən ilk dəfə olaraq Aralıq dənizi regionunda tektonik təkamülün rəqəmsal modeli hazırlanıb. TASS agentliyi xəbər verir ki, model planetimizin son 240 milyon illik tarixini əhatə edir və təxminən Qrenlandiya ərazisi qədər olan qitənin meydana gəlməsi və yox olması prosesini əks etdirir.

Rəqəmsal modeldə Avropanın sahillərində yaranmış və sonra batmış Böyük Adriya adlı torpaq göstərilib. Onun yerində indiki Balkanlarda yerləşən maqma və Apennin yarımadasının "çəkilmə" adlanan ərazisi var. Böyük Adriyanın qalan hissəsini təmsil edən Adriatik dənizinin dibinin isə hər il 4 millimetr dayazlaşdığı ortaya çıxıb.

Alimlər müəyyən ediblər ki, əslində, batan qitə də nəhəng torpaqların parçalanması nəticəsində əmələ gəlib. Belə ki, 240 milyon il əvvəl mövcud olan Qondvana adlı superqitə Afrika, Cənubi Amerika, Antarktika və Hindistanı birləşdirirdi. Onun parçalanmasından sonra əmələ gələn ilk qitə isə Böyük Adriya olub. O, tədricən şimala – gələcək Avropa qitəsinə doğru tektonik şəkildə üzüb, lakin həmin marşrut boyu özü də parçalanıb.

Qədim qitənin parçaları İtaliyadan Türkiyəyə qədər bütün Aralıq dənizi regionunu günümüzədək gətirib çatdırıb. Yeri gəlmişkən, onun

Aralıq dənizi regionunda tektonik təkamülün rəqəmsal modeli hazırlanıb

qalıqları bu gün ən populyar turizm istiqamətləridir. Onların sırasında Apenninləri, Alpin cənub hissəsini, Dinar dağlıq ərazisini, Hellenidani, Krit adasını və Türkiyənin Anadolu hissəsini göstərmək olar. İtaliya ilə Balkan yarımadası arasında qalan ərazi isə sözün əsl mənasında torpağa gömülüb.

Van Hinsbergen deyib: "Aralıq dənizi regionunda dağ silsilələrinin başqa qitədə qalması artıq heç kimə sirr deyil. Problem ondan ibarətdir ki, həmin süjeti daşqı canlandırma bilək. Həmin qitənin qalıqları güclü deformasiyaya uğrayıb, parçalanıb və dağılıb. On il əvvəl həmin prosesin necə baş verdiyini təsvir etmək mümkün deyildi, lakin bu gün mövcud olan rəqəmsal "GPlates" sistemi üzrə proqramlar sayəsində buna nail olundu. Bundan başqa, müvafiq dağlar 30 ölkənin ərazisində yerləşir ki, onların da hamısının öz xəritələri, adları, modelləri mövcuddur.

LNG ilə işləyən ən böyük konteyner gəmisi inşa edilir

Çin Dövlət Gəmiqayırma Korporasiyasının Şanxay şəhərindəki zavodunda mayeləşdirilmiş təbii qazla (LNG) işləyən iri konteyner gəmisi inşa edilir. Bu, dünyada LNG ilə işləyən ən böyük konteyner gəmisidir.

Şirkətin rəsmi saytının yazdığına görə, gəmi Fransanın iri gəmiçilik və logistika şirkəti

olan "CMA-CGM"-in 22 ay əvvəl verdiyi sifariş əsasında inşa edilir. Fransa şirkətinin təsisçisi Jak Saa-

denin adı verilən 400 metr uzunluğundakı gəmi 23 min ədəd 20 futluq konteyner daşıya biləcək.

Gəmi maye qazla işlədiyi üçün kütkürd emissiyası sifir səviyyəsinədə olacaq. Çinli mütəxəssislər yanacağın tələb olunan mənfii 160 dərəcədə saxlanılmasını təmin etmək üçün ən son "Mark III" texnologiyasını tətbiq ediblər. Gəmi gələn ilin birinci yarısında istismara verəcək.

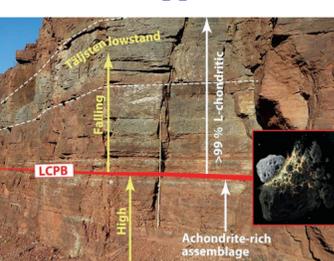
Şahin Cəfərov

Buz dövrü iki nəhəng asteroidin toqquşması nəticəsində başlayıb

qəbıldən ikinci ən böyük hadisə - Ordovik adlanan nəsil kəsilməsi prosesi 443 milyon il əvvələ aiddir. Həmin vaxt quruda yaşayan canlıların 85 faizinin, suda yaşayan onurğasızların isə 60 faizinin nəslini kəsib.

Geoloqlar hələ uzun müddət öncə müəyyən ediblər ki, bu proseslər Yer- in atmosferində karbon qazının konsentrasiyasının kəskin şəkildə azalması ilə əlaqədar olub. Məhz bundan sonra buzlaşma dövrü başlayıb. Nəticədə planetin okeanları ekvatora qədər olan ərazidə donub, onun qütbləri isə həmin dövrə aid süxurlarda indiyədək qalan qalın buz təbəqələri ilə örtülüb.

Professor Hek və həmkarları gözlənilmədən bu kataklizmin daha bir səbəbini aşkar ediblər. Qazıntılar göstərib ki, buzlaşmanın əsas səbəbi

Mars və Yupiter arasındakı atmosferdə toqquşan nəhəng asteroidlər olub. Əvvəlcə alimləri buzlaşmanın özü deyil, Böyük Ordovik radiasiyası adlanan şüalanma maraqlandırdı. Geoloqlar və paleontoloqların tədqiqat mövzusu 20-30 milyon il əvvəl həmin buzlaşma nəticəsində okeanlarda dəniz onurğasızlarının kəskin artması olub. Həmin dövrdə İsviçerin cənubunda formalaşmış süxuru tədqiq edən alimlər qeyri-adi halla rastlaşmış

parçalanmış, diametri 100 kilometrden artıq olan daş meteoritlərdə rast gəlinir. Alimlər hesab edirlər ki, bu bənzərlik heç də təsadüfi deyil. Təməmilə mümkündür ki, iki nəhəng göy cisminin toqquşmasından sonra Yer- in üzərində tərkibində L-xondritlər olan böyük toz buludu yaranıb. Onun hissəcikləri iki milyon il ərzində davamlı olaraq Yer- in səthinə düşüb və Günəş şüalarının qarşısını kəsərək

planetimizin soyumasına səbəb olub.

Geoloqlar bu nəzəriyyəni təsdiq etmək məqsədilə Böyük Ordovik lay- larında kimyəvi hissəcikləri kosmik mənşəli analoqları ilə müqayisə edib, həmçinin onlarda helium izotopunun miqdarını da ölçüblər. Onlar bununla Yer- in səthinə düşən kosmik tozların həcmi də müəyyənə bildilər. Bütün bu eksperimentlər alimlərin fərziyyələrini təsdiq edib. Məlum olub ki, 470 milyon il əvvəl parçalanmış asteroidin hissəcikləri Yer- in süxurlarında artmağa başlayıb. Məhz həmin vaxt Böyük buzlaşma dövrü - Ordovik radiasiyası baş verib. Eyni zamanda, süxurlarda heliumun konsentrasiyası da kəskin şəkildə artıb. Həmin dövrdə dənizlərin səviyyəsi də aşağı düşüb ki, bu da kəskin soyu- manın nəticəsi olub.

Alimlərin qənaətinə görə, bütün bunlar sübut edir ki, Yer kürəsində gedən buzlaşma və canlıların nəslinin kəsilməsi prosesləri məhz kosmosda baş verən kataklizmlərin nəticəsi olub.

Azərbaycanı qalib et

Azərbaycanın turizm brendinin tanıtım çarxı hazırda Beynəlxalq Turizm Filmləri Festivalı Komitəsi təşkilatı tərəfindən həyata keçirilən müsabiqənin onlayn səsverməsində ikinci pillədədir.

Dövlət Turizm Agentliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycanın ilk pillədə yer alması, beləliklə, ölkəmizin turizm potensialının təbliği və daha geniş kütlə tərəfindən tanınması və dəyərləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Turizm Bürosu hər kəsdən dəstək gözləyir.

Oktyabrın 25-dək davam edəcək müsabiqədə ölkəmizi birinci etmək üçün <https://www.ciff.com/film/azerbaijan-take-another-look/> linkinə keçid edərək hər hansı qeydiyyat tələb olunmadan "Vote" yazısına klik edə bilərsiniz.

"Dünyada turizm sahəsində çəkilən ən yaxşı film və tanıtım çarxı" adlı müsabiqədə qalib gələcək film və ya videoçarx Avstriyanın paytaxtı Vyana şəhərində "İnsanların seçimi" mükafatına layiq görülməlidir.

Qeyd edək ki, 140 ölkənin qatıldığı müsabiqədə seçim mərhələsindən sonra hazırda Azərbaycan da daxil olmaqla 28 ölkənin film və videoçarxı mübarizə aparır.

"Xəzər" Yelkənli Qayıqlar İdman Klubu və "Red Bull"-un dəstəyi ilə kiyevli kaytsörfinqçinin arzusu gerçəkləşib

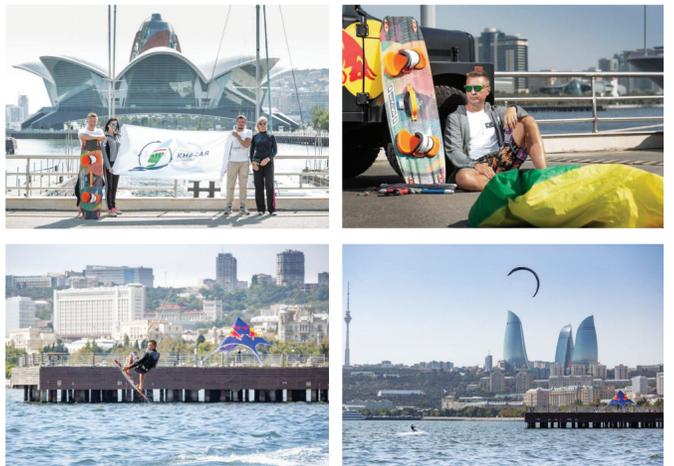
Əslən Kiyevdən olan Roman Bondarets "Xəzər dənizində kaytla səfərə çıxıb."

Roman Bondarets uzun illərdir kaytsörfinq və ya kaytbordinqlə (idmançının idarə etdiyi uçan ilan (kayt) dartma qüvvəsinin təsiri ilə su üzərində hərəkətə əsaslanan idman növü) məşğuldur. O, daim özünü sınamaq üçün maraqlı məkanlar axtırır. Bu dəfə Roman Bondarets axtardığını Bakıdan təxminən bir saatlıq məsafədə yerləşən Şurabad kəndi yaxınlığında tapıb. "Google"-də axtarışma apararkən Xəzərdə kaytsörfinq etmək üçün "Bluplanet Kite Beach" adlı məkan tapıb. O, həyat yoldaşı və oğlu ilə Bakıya gəlmək qərarı verib.

"Xəzər" Yelkənli Qayıqlar İdman Klubu və "Red Bull"-un dəstəyi sayəsində Roman Bondaretsin kaytla səfərə çıxması mümkün olub.

Roman Bondarets təsəvvürlərini bölüşərək bildirib ki, onun budəfəki səyahəti yaddaşından heç vaxt silinməyəcək: "Dünyularını çatdırmaqda çətinlik çəkirm. Səfərlərimi mütləq ki, davam etdirəcəyəm. Amma əminliklə deyirəm ki, ruhumun bir hissəsi xeyallarımın gerçəkləşdiyi küllüklər şəhərində əbədi qalacaq. Mənim və ailəmin arzusunun gerçəkləşməsi üçün şərait yaranan "Xəzər" Yelkənli Qayıqlar İdman Klubu və "Red Bull"-a xüsusi təşəkkürümü bildirirəm".

ASCO-nun "Xəzər" Yelkənli Qayıqlar İdman Klubu 2014-cü ildə yaradılıb. Klub üzvləri müxtəlif yerli və beynəlxalq turnirlərdə iştirak ediblər. "Xəzər" Yelkənli Qayıqlar Klubunun yelkənçiləri dəfələrlə Qazaxıstan, Rusiya və digər ölkələrdə keçirilən yarışlarda qalib olublar.

Sabilyaçımız Belçikanın Gent şəhərində keçirilən "Satellite" seriyalı "Flemish Open" turnirinin qalibi olub

Azərbaycanın qadınlardan ibarət sabilya üzrə milli komandasının üzvü Anna Başta Belçikanın Gent şəhərində keçirilən "Satellite" seriyalı "Flemish Open" turnirinin qalibi olub.

Qrup mərhələsində keçirdiyi 6 görüşü qalib başa vuran A.Başta, mütləq noticə ilə birbaşa turnirin onaltıdabir final mərhələsinə yüksəlib. Bu mərhələdə kolumbiyalı Quarin Lopez (15:5) üzərində inamli qələbə qazanan sabilyaçımız, səkkizdabir finalda belçikalı Jolien

Korteyni 15:11 hesabı ilə məğlub edib. Turnirin dördüncü finalında Azərbaycan dueli baş tutub. Qrup mərhələsini 5 qələbə ilə başa vuran qrup play-offda Almaniya təmsilçisi Liza Ruetgers (15:4) və honkonqlu Au Sin Yin (15:13) üzərində qələbə qazanan Sevil Bünyatova Anna Baştaya rəqib olub. Maraqlı mübarizə şəraitində keçən görüşdə Başta S.Bünyatovani 15:11 hesabı ilə məğlub edib. A.Başta yarımfinalda argentinalı Maurise Perezə heç bir şans verməyib -15:4. Finalda Hin-

distan idmançısı Anandha Çadala vadaya 15:10 hesabı ilə qalib gələn Anna Başta qadın sabilyaçıların şəxsi yarışında "Flemish Open" turnirinin qızıl medalını qazanıb.

Digər qadın sabilyaçılarımızdan qrupda qazandıqı 4 qalibiyyətlə pley-offa yüksələn Valeriya Bolşakova 1/16 finalda Böyük Britaniya təmsilçisi Tamara Karnaka (15:8) qalib gəlsə də, 1/8 finalda argentinalı Maurise Perezə (12:15) uduzdu. Qrupu 5 qələbə ilə başa vuran Səbinə Kərimova isə 1/16 finalda

italiyalı Fusko Paqano üzərində (15:13) qələbə qazanıb. Kərimova 1/8-də digər italiyalı sabilyaçı Eloisa Passaroya (14:15) məğlub olub. Qrupu 3 qələbə ilə bitirən Aysel Əhadova da pley-offa adlamağı bacarıb. Əhadova 1/32 finalda Erin Konkoranı (15:11) üstələsə də, 1/8-də turnirin gümüş medalçısı Anandha Çadala vadaya (Hindistan) (3:15) uduzdu.

Kişi sabilyaçıların şəxsi mübarizəsində Cavanşir Ağaqışiyev

qrupda qazandıqı 4 qələbə sayəsində pley-offa yüksələsə də, burada Avstraliya qılıncuynadını Dik Jadrin (14:15) qələbə qazanıb.

Azərbaycan Dənizçilik Kolleci sınavı heyət mütəxəssislərinin hazırlığı kurslarına qəbul E L A N E D İ R

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Dənizçilik Kolleci sınavı heyət mütəxəssislərinin hazırlığı kurslarına qəbul elan edir.

Azərbaycan Dənizçilik Kolleci növbə matrosu, növbə motorçusu, gəmi elektrik ixtisasları üzrə dənizçilik kurslarına sənəd qəbulu elan edir.

Hər ixtisas üzrə 20 nəfərin qəbul olacağı kurslarda təhsil müddəti 6 aydır. Kurslar ödənişlidir və hər ixtisas üzrə 1180 AZN təşkil edir.

Qeyd edilən ixtisaslar üzrə təhsil almaq istəyən namizədlər aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- Direktorun adına ərizə (ixtisas göstərilməklə);
- Şəxsiyyət vəsiqəsi (əsl və surəti);
- Orta təhsil (və yaxud orta ixtisas/ali təhsil) haqqında sənəd (əsl və surəti);
- 3x4 ölçülü foto – 6 ədəd;
- Horbi bilet (ancaq həqiqi hərbi xidmətdən keçənlər);
- Sağlamlıq haqqında şəkilli arayış (forma 086);
- (Arayış "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin "Dənizçilər" poliklinikasından alınmalıdır).

Q E Y D :

Tibbi müayinəsiz heç bir sənəd qəbul edilmir. Müəyyən xəstəliklərə və yaxud üzrlü səbəblərə görə hərbi xidmətə məhdud yararlı şəxslər kurslara qəbul olunmur.

Təqdim edilən əsas sənədlərin surətləri notariat kontorunda təsdiqlənməlidir.

Kurslara həqiqi hərbi xidmətdən keçmiş, tam sağlam və dənizdə işləmək üçün yararlı namizədlər qəbul olunur. Kursları uğurla bitirmiş namizədlərə təhsil haqqında müvafiq sertifikat verilir.

Qəbul 07.10.2019 – 11.10.2019-cu il tarixlərində saat 10:00 -17:00-da aparılacaq.

Dərslərin başlanma tarixi barədə isə əlavə elan verilməyəcək.

Qəbul komissiyasının yerləşdiyi ünvan:

Bakı ş. Xətai rayonu, Cavanşir küç. 3, 823-cü keçid. Əlaqə telefonları: (012) 371-34-30, (012) 371-03-24
"Dənizçilər" poliklinikasının ünvanı: Bakı şəhəri, Kazım Kazımlı küçəsi, 120 "A" ("Elmlər Akademiyası" m/st, "Gömrük Hospitalı"nın yanı)

Uşaqlarda allergiya yaradan səbəblər

Dünya Səhiyyə Təşkilatının statistik məlumatına əsasən planetimizin əhalisinin təqribən 30 faizi müxtəlif allergik reaksiya və xəstəliklərdən əziyyət çəkir. Bu xəstəliklərdən bronxial astma, dərman və qida allergiyaları daha geniş yayılıb. Təəssüf ki, həmin xəstəliklərdən əziyyət çəkənlərin çoxu uşaqlardır.

Uşaqlar arasında allergik xəstəliklərin ən geniş yayılmış forması qida allergiyasıdır. Mütəxəssislərin dediyinə görə, uşaqların 55 faizindən çoxu həmin allergiyalardan əziyyət çəkir. Qida allergiyaları onların üzləşdiyi xəstəliklərin arasında 4-6 faiz təşkil edir. Ana südüün erkən kəsilməklə onlara əlavə yeməklərin verilməsi qida allergiyasının ən başlıca səbəbi sayılır.

Bu xəstəlik uşaqlarda çox vaxt qusma və qarın ağrısı ilə müşayiət olunur. Buna görə də uşaqlarda allergiyanın ilkin əlaməti

hiss olunanda mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır.

Azərbaycan Tibb Universitetinin qidalanma gigiyenası kafedrasının müdiri İbrahim Əhmədovun dediyinə görə, əgər valideynlərdən birində allergiya varsa, uşaqda 50 faiz, hər ikisində varsa, uşaqda ona meyl iki dəfə artmış olur. Həmin ailədə ana uşağın qidasına daxil etdiyi yeni yeməkləri bəzən-birə və çox miqdarda deyil, tədricən və az-az verməlidir.

Allergiyaya erkən aşkar edildikdə onun müalicəsi mümkündür. Müalicənin gecikdirilməsi isə ciddi fəsadlara və ağırlaşmalara gətirib çıxara bilər.

Apteklərdə çoxlu antihistamin dərmanlar satılır. Lakin həkimlə məsləhətləşmədən onlardan istifadə etmək düzgün deyil, çünki yanlış müalicə ciddi fəsadlara səbəb ola bilər.

Uşaqlarda allergik xəstəliklərin əsas əlamətləri burun tutulması, nəfəsalmanın çətinləşməsi, burun və gözdə qaşınma və asqırmanın artmasıdır. Bəzən xəstə uşaq 30-40 dəfə asqırmaq məcburiyyətində qalır. Kəskin allergiyalar yaradan səbəblərdən biri də ətrafda olan ağac, bitki və gül kolandır.

Allerqoloqlar uşaqları çox şirin, duzlu qidalardan uzaq saxlamağı, onlara konservləşdirilmiş qida və şirələr verməməyi məsləhət görürlər. Yumurta, yer fındığı, qoz, qarğıdalı, banan, çiyələk, ət, bəzən isə inək südü allergiyaya ən çox səbəb olan qidalar hesab edilir.

Qaraciyəri toksinlərdən təmizləyən qidalar

Toksinlərdən xilas olan qaraciyər ümumi sağlamlığı və zahir görünüşü yaxşılaşdırır. Qaraciyərin toksinlərdən təmizlənməsi prosesini sürətləndirən ərzaqların siyahısını təqdim edirik.

Su

Təmiz içməli su qaraciyər üçün ən yaxşı köməkçilərdən biridir. Həkimlər günə bir stakan su içməklə başlamalı və onu eyni tərzdə - su içməklə başa vurmağı məsləhət görürlər. Kifayət miqdarda su orqanizmi kimyəvi maddələrdən və toksinlərdən - onun əsas filtri olan qaraciyərdən keçən bütün komponentlərdən xilas olmağa şərait yaradır. Onların bədənində uzun müddət qalmasını istəmirsinizsə, o zaman su için.

Sarımsaq

Sarımsağın tərkibindəki kükürd birləşmələri qaraciyər fermentlərini aktivləşdirməyə kömək edir, bununla da onun süzgecdən keçirmə qabiliyyətini gücləndirir. Bundan başqa, sarımsaq allisin və selenlə zəngindir ki, bu maddələr də qaraciyəri zədələnmələrdən qoruyurlar.

Sarımsaq

Bu ədviyyatdan istifadə qaraciyər hüceyrələrinin regenerasiyasını stimullaşdırır, həmçinin ödənişli ifrazını artırır. Bu da toksinlərin bədənəndən xaric edilməsi prosesini sürətləndirir.

Limon

İlq su və limondan ibarət içki - qaraciyəri təmizləmək üçün əla vasitədir. Belə bir məlumat var ki, qaraciyər limonlu suya cavabında daha çox ferment ifraz edir.

Alma

Almanın tərkibində çox güclü flavonoidlər var ki, bunlar da orqanizmdə baş verən iltihab proseslərinə qarşı mübarizə aparmağa qadirdir. Bununla yanaşı, meyvənin tərkibində orqanizmi arzuolunmaz maddələrin toplanmasından təmizləməyə kömək edən pektin kimi sellüloz daxildir.

Çuğundur

Az qulluq tələb edən bu tərəvəz ödənişli yollarla toksinlərdən əla müdafiə edir.

Avokado

Avokadonun tərkibindəki birləşmələr orqanizmi qaraciyər zədələnmələrindən yaxşı müdafiə edir. Xüsusən onlar orqanı zərərli maddə olan qalaktozaminlə zədələnməkdən müdafiə edirlər.

Keşniş

Bu göyörtü orqanizmdən ağır metalları kənarlaşdırmaq xassəsinə malikdir. Ağır metalların təsirdən qaraciyərdə ciddi zədələr əmələ gəlir.

Onkoloji xəstəliklərlə "vuruşan" ərzaqlar

Tanınmış amerikalı həkim, alim, Angiogenezi Assosiasiyasının yaradıcısı Vilyam Linin işləyib hazırladığı qidalanma sisteminin köməyi ilə onkoloji xəstəliklərin inkişaf riskini azaltmaq mümkündür.

Li onkologiya ilə mübarizədə ən effektiv vasitə ərzaq məhsullarını hesab edir. Buraya xeyli növ meyvə, tərəvəz, daha sonra ağartı məhsullarından və tərəvəzlərdən hazırlanmış yeməklər daxildir.

Li özünün "xərcəngə qarşı pəhriz"ini "Eat to Beat Disease: The New Science of How Your Body Can Heal Itself" ("Xəstəliyə qalib gəlməkdən ötrü yeyin: sizin bədəninizin özünü necə sağaltması barədə yeni elm") adlı kitabında təqdim edib.

Müəllif əsasən tərkibində faydalı

minerallar, o cümlədən orqanizmdə mutasiya prosesini dayandıran likopinin olduğu pomidoru; həmçinin xeyli faydalı xüsusiyyətlərə malik olan turş kələmi; soyanı, giləmeyvələri və yaşıl çay əsas tərəvəz hesab edir.

Li öz pəhrizində yoxurta və kimchiyə - Koreya ədviyyatları qatılmış,

əsasən Pekin kələmindən hazırlanan Koreya yeməyinə xüsusi yer ayırır.

Bundan başqa, Li düzgün qidalanmada qoz-fındığın, giləmeyvənin və kartofun əsas rolundan yazır. O, həmçinin öz kitabında almaya, xüsusən alma sidrinə (alma şorabı) böyük yer ayırır.

O, kitabında bu və ya digər ərzaqdan nə üçün istifadə olunmasını başa salır, həmçinin daha çox tərəvəz qəbulunu zəruriliyindən bəhs edir.

"Bizim genetik tələyimiz doğulmaq faktı ilə qabaqcıl müəyyən edilməyib. Genom özü dəyişməz olaraq qalmaqdadır, lakin müəyyən genlər ətraf amillərin təsiri altında dəyişmə qabiliyyətini saxlamaqdadır. Yəni hər şey sənin nə yədiyindən, hansı havanı udmağından asılıdır..." - deyir Li yazır.

Ürək xəstəliklərindən uzaq olmaq istəyirsinizsə...

Ürək xəstəliklərindən uzaq olmaq üçün əsas prinsip sağlam və düzgün qidalanma üsuludur. Bunun üçün heyvan yağlarından, imtina, mümkün olduğu qədər xərəkətləri zeytun yağı ilə hazırlamaq, rasionda qoyun ətinə azaltmaq, xolesterinlə zəngin olan qidaları qəbul etməmək lazımdır. Ürəyində problemi olanlar əsasən balıq və toyuq əti, həftədə bir-iki dəfə yağsız mal əti və meyvə-tərəvəzlərlə qidalanmalıdır.

Həkim-kardioloq Nərgiz Məmmədovanın dediyinə görə, hər gün azı 45 dəqiqə idman etmək lazımdır: "İdmanı nə vaxt etmək barədə xüsusi qayda ol-

masa da, səhərlər idman etmək məsləhət görülür, çünki ürək problemləri və hipertoniya kəzərlər səhər saatlarında olur. Axsam yeməyindən 2 saat əvvəl, diabet xəstələrinə isə axşam yeməyindən 2 saat sonra idman etmək tövsiyə edilir. Piyada gəzmək çox faydalıdır, lakin bunu aktiv sürətlə etmək lazımdır. 45 yaşından

yuxarı olanlar idman etməyə başlamazdan əvvəl mütləq həkim müayinəsindən keçməlidirlər, çünki ürək damarlarında problemi olanlar idman edərkən infarkt və ya ani ölüm keçirə bilərlər".

O, daha sonra deyib: "Yemək zamanı duzun miqdarını gözləmək çox vacib məsələdir. Duza olan gündəlik tələbat 6 qramdır və onun bir hissəsi çörəklə qəbul edilir. Çox çörək yedikdə qəbul edilən duzun miqdarı da artır. Eyni zamanda konserv və bütün yeməklərin tərkibində duz var. Ona görə də ilk növbədə duzu qidadan çıxarmağa çalışmaq lazımdır. Qan təzyiqi varsa, duzun qəbulunu daha da azaltmaq, gün ərzində 2-3 qram qəbul etmək məsləhətdir. Çoxlu duz qəbul etmək qan təzyiqinin yüksəlməsinə səbəb olan ən başlıca amillərdəndir".

BAŞ REDAKTOR
Rasif İman oğlu
TAHIROV

Ünvanımız:
AZ1029, Bakı şəhəri,
Heydər Əliyev prospekti, 152
TELEFONLARIMIZ:
Baş redaktor
(050) 670-33-76;
12-36 (daxili)

Qəzetin təsisçisi:
"Azərbaycan Xəzər Dəniz
Gəmiçiliyi"
Qapalı Səhmdar
Cəmiyyəti

Qəzet "Dəniz" qəzetinin
kompyuter mərkəzində
yığılmış, səhifələnməmiş və
"Azərbaycan" nəşriyyatında
çap olunmuşdur

Şəhadətnamə: 275
Tiraj: 2000
Sifariş: 3403